

Katedra: pedagogiky a psychologie
Studijní program: Pedagogika
Studijní obor: Pedagogicko-psychologická způsobilost
(kombinace)

FUNKCE INTERNÁTŮ V SOUČASNÉ DOBĚ
FUNCTION OF BOARDINGHOUSES
NOWADAYS
DIE FUKTION INTERNATE IN DIESER ZEIT

Bakalářská práce: 09-FP-KPP-94

Autor:

Hana Kabešová

Podpis:

Adresa:

Nová 258

471 24, Mimoň

Vedoucí práce: doc. PaedDr. Petr Urbánek, Dr.

Konzultant:

Počet

stran	grafů	obrázků	tabulek	pramenů	příloh
66	10	17	0	35	2 + 1CD

V Liberci dne: 21. 4. 2010

Prohlášení

Byla jsem seznámena s tím, že na mou bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, zejména § 60 – školní dílo.

Beru na vědomí, že Technická univerzita v Liberci (TUL) nezasahuje do mých autorských práv užitím mé bakalářské práce pro vnitřní potřebu TUL.

Užiji-li bakalářskou práci nebo poskytnu-li licenci k jejímu využití, jsem si vědom povinnosti informovat o této skutečnosti TUL; v tomto případě má TUL právo ode mne požadovat úhradu nákladů, které vynaložila na vytvoření díla, až do jejich skutečné výše.

Bakalářskou práci jsem vypracovala samostatně s použitím uvedené literatury a na základě konzultací s vedoucím bakalářské práce a konzultantem.

V Liberci dne: 21. 4. 2004

Hana Kabešová

Poděkování

Touto cestou bych chtěla poděkovat panu doc. PaedDr. Petru Urbánkovi, Dr. za cenné rady a připomínky při vedení mé bakalářské práce. Dále chci poděkovat panu vychovateli za jeho ochotu a pomoc. Mé poděkování patří také ostatnímu personálu Domova mládeže Zeyerova za poskytnuté informace. V neposlední řadě bych chtěla poděkovat svým nejbližším za podporu, trpělivost a dodávání energie během celé doby mého studia.

Anotace

Bakalářská práce se zabývá fungováním současných domovů mládeže. Skládá ze čtyř kapitol, které na sebe navazují. První kapitola je věnovaná mládeži a světu, který jej obklopuje. Druhá je zaměřena na domovy mládeže všeobecně. V třetí části je studie konkrétního domova mládeže, a to Domova mládeže Zeyerova, kde byl pomocí dotazníků proveden výzkum. Výsledky výzkumu jsou zpracovány v poslední části bakalářské práce s názvem Empirický výzkum.

Klíčová slova

Mládež, rodina, střední škola, žáci, ubytovací zařízení, domov mládeže, funkce, volný čas, spolupráce.

Summary

The thesis covers with function of today's boarding houses. It consists of four consequent topics. First is devoted to youth people and the world around them. Second is devoted to boarding houses in general. Third is dealing with particular boarding house Zeyerova, where investigation with help of questionnaires was conducted. The results of research are in the fourth part of the thesis.

Keywords.

Youth, family, middle school, accommodation facility, boarding house, function, free time, cooperation.

Die Zusammenfassung

Die Abschlussarbeit beschäftigt sich mit dem Betrieb von gegenwärtigen Jugendheimen. Es besteht aus vier Kapiteln, die aufeinander folgen. Das erste Kapitel widmet sich der Jugend sowie der Welt, die sie umgibt. Das zweite Kapitel wird auf die Jugendheime im allgemeinen konzentriert. Im dritten Teil ist die Studie eines konkreten Jugendheimes und zwar des Jugendheimes Zeyerova, wo mit Hilfe der Fragebögen eine Forschung durchgeführt wurde. Die Ausgänge dieser Erforschung sind im letzten Teil der Abschlussarbeit mit dem Namen „Die empirische Forschung“ bearbeitet.

Die Schlüsselwörter

Die Jungschar, die Familie, die Mittelchule, der Schüler, die Unterkunftseinrichtung, das Jugendheim, die Funktion, die Freizeit, das Mitarbeiten.

Obsah

Seznam použitých zkratk	8
Úvod	9
1. Mládež	10
1.1 Dnešní mládež	11
1.2 Volný čas mládeže	12
1.3 Mládež a rodina	14
1.4 Mládež a škola	15
2. Domovy mládeže	17
2.1 Historie domovů mládeže	22
2.2 Funkce domovů mládeže	24
2.3 Právní předpisy domovů mládeže	26
2.4 Vnitřní řád domovů mládeže	28
2.5 Vybavení domovů mládeže	28
2.6 Personál domovů mládeže	29
2.7 Spolupráce mezi domovy mládeže	30
3. Domov mládeže Zeyerova	32
3.1 Historie Domova mládeže Zeyerova	32
3.2 Funkce Domova mládeže Zeyerova	34
3.3 Vnitřní řád Domova mládeže Zeyerova	37
3.4 Vybavení Domova mládeže Zeyerova	38
3.5 Financování Domova mládeže Zeyerova	42
3.6 Vztah Domova mládeže Zeyerova s jinými subjekty	45
4. Empirický výzkum	49
4.1 Výzkumná sonda	49
4.2 Výsledky a diskuze	54
Závěr	60
Seznam použitých zdrojů	61
Seznam použité literatury a internetových zdrojů	61
Seznam obrázků	65
Seznam grafů	66
Seznam příloh	66

Seznam použitých zkratk

ADMIN ČR	Asociace domovů mládeže a internátů v České republice
AJ	anglický jazyk
Apod.	a podobně
Atd.	a tak dále
CZESHA	Unie školských asociací
ČJ	český jazyk
ČR	Česká republika
DM	domov mládeže
DM Zeyerova	Domov mládeže Zeyerova
FJ	francouzský jazyk
IJ	italský jazyk
MŠMT	Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy
NJ	německý jazyk
PC	personal computer
popř.	popřípadě
RJ	ruský jazyk
SOŠ	střední odborná škola
SŠ	střední školy
sv.	svatá
stol.	století
ŠJ	španělský jazyk
TV	televize
tzn.	to znamená
tzv.	tak zvaný
VOŠ	vyšší odborná škola
VŘ	vnitřní řád

Úvod

Cílem mé bakalářské práce bylo provést analýzu fungování současných internátů. V průběhu studia této problematiky jsem ale zjistila, že se název internát používá v jiném významu, než jaký má většina z nás ve svém podvědomí.

Označením internát, jsem měla na mysli výchovné ubytovací zařízení pro žáky středních škol, jejichž bydliště je od školy značně vzdálené. V mysli většiny lidí se pro tato školská zařízení usadil zlidovělý název „intr“, „internát“. V jazyce úředních dokumentů je ale tento název definován zcela jinak. Po prostudování zákonů a vyhlášek České republiky (vyhláška č.108/2005 Sb.), jsem zjistila, co přesně označení internát v České republice znamená.

Internát představuje školské zařízení, které poskytuje speciální ubytování a výchovně vzdělávací činnost dětem a žákům se zdravotním postižením a dětem přípravného stupně základní školy. Naproti tomu domov mládeže poskytuje ubytování a výchovně vzdělávací činnost žákům středních škol a studentům vyšších odborných škol. Znamená to tedy, že má práce se bude zabývat fungováním současných domovů mládeže, nikoli internátů.

Provedený výzkum bude kvalitativní a využiji jej pouze u jednoho domova mládeže. Ze čtyř domovů mládeže nacházejících se v Liberci vyberu Domov mládeže Zeyerova.

Pro účely své práce použiji metodu rozhovoru a metodu dotazníku. Zajímá mne názor personálu i žáků žijících v tomto školském zařízení. Rozhovor provedu s vychovatelem Domova mládeže Zeyerova. Dotazníky bych chtěla rozdat žákům ubytovaným v Domově mládeže Zeyerova.

1. Mládež

Mládež patří ke společenským kategoriím, které mají určující vliv na další vývoj země. Představuje vzdělanostní, kvalifikační a produktivní potenciál pro další období. Pro vymezení pojmu mládež neexistuje jednotný názor. (Kraus, 2006) V Pedagogickém slovníku se dozvíme, že „*mládež je sociální skupina tvořená lidmi ve věku přibližně od 15 do 25 let, kteří již ve společnosti neplní role dětí, avšak společnost jim ještě nepřiznává role dospělých. Mládež má charakteristický způsob jednání a myšlení, jiný systém vzorů, norem a hodnot. Každá generace mládeže reprodukuje některé kulturní hodnoty dané společnosti, jiné odmítá a vytváří hodnoty nové*” (Průcha, 1998, s. 133).

Určujícím znakem pro vymezení pojmu mládeže je věk. Odborníci zabývající se fenoménem mládeže mají různé názory na věkové rozmezí členů této sociální skupiny. Na spodní hranici se většina z nich shoduje, považuje se za ni věk patnácti let. Určení horní hranice se jeví jako poněkud obtížnější. V poslední době se tato hranice posouvá stále výš. Např. Kraus (1999, s. 77) říká, že pro stanovení horní hranice je rozhodující především délka přípravy na profesní dráhu. Ostatní autoři považují za konec procesu dospívání zapojení jedince do stálého pracovního procesu a uzavření manželství. Dalo by se tedy říci, že období dospívání se neustále rozšiřuje dvěma směry, doba dětství se zkracuje a nástup plné dospělosti se oddaluje. (Sak, 1985)

Mládež má určité rysy, jež tuto věkovou kategorii charakterizují. Tito jedinci oplývají zvýšenou mírou kritičnosti, touhou po samostatnosti, svobodě myšlení a jednání, a mají také nevyrovnané sebevědomí. Mladí lidé obtížněji přijímají kompromisy, neradi přijímají kritiku a mají tendence řešit situaci radikálně. Zároveň touží po dobrodružství, rychle se u nich střídají city a jsou impulzivní v jednání. V tomto období si utváří vlastní životní názory, určují si hodnotový žebříček a hledají smysl života. Příznačné je pro toto období hledání.

Dospívající se vnitřně bouří proti všemu, co zasahuje do jejich intimity. Podrážděně reagují na starostlivé pohledy, poznámky a gesta rodičů i vychovatelů. Podrážděnost a přecitlivělost je známkou toho, že toto období je provázeno značným napětím a úzkostí, a že dosud nebyly vytvořeny dostatečné obranné mechanismy. (Kraus 1990)

1.1 Dnešní mládež

Mladí mají v dnešní době nejistou pozici. Kvalifikace, vysvědčení ani diplom nezaručí jejich uplatnění. Část generace vidí někdy dokonce i ve vzdělání ztrátu času. V současném rozkolísaném světě se stává ideálem pragmatický člověk, který se umí prosadit a jeho činnost dává smysl jen tehdy, pokud vede ke konkrétním výsledkům. Mladým chybí žádoucí vzory, ideály pro jednání, tím se celý proces zrání redukuje na praktické žití.

Mladým lidem je dnes poskytována poměrně vysoká míra individuální svobodné volby, která je však doprovázena vyšší mírou sociální a osobní nejistoty. Zvyšuje se počet složek života, které jsou závislé na rozhodování jedince. S narůstajícími možnostmi v rozhodování se zároveň stupňuje tlak na mládež, aby k tomuto rozhodování přistupovala. Dnešní doba podporuje a zvyšuje možnosti individuálního způsobu života, ale s tím současně stoupá i vyústění do izolovaných a anonymních forem života. Životní model „postarej se sám“ přispívá k osamocení. U mládeže dochází také k výrazným změnám určeným společenskými proměnami. A to především ve vztahu venkovská a městská mládež, z hlediska pohlaví a věku. Nejvýznamnější změna však probíhá v prohlubování rozdílu v postavení a hmotném zabezpečení. Část mládeže se těžko vyrovnává s tím, že si nemůže dovolit to, co jejich vrstevníci. (Kraus, 2006)

V Bílé knize jsou uvedeny tři základní charakteristiky mládeže na přelomu tisíciletí: Za prvé, doba mládí se prodlužuje. Za druhé život neprobíhá přímočaře. Přináší vyšší nároky ve všech oblastech života a nové druhy překážek. A za třetí kolektivní modely ztrácejí na významu. (Bílá kniha, 2002)

Pro životní způsob dnešní mládeže je typická vyšší dynamika změn. Přecházejí rychleji od jedné činnosti k druhé. Mezi základní činnosti způsobu života mladého člověka patří tři oblasti. Za prvé je to negraduální příprava na profesi (studium, získávání kvalifikace), vstup do zaměstnání a adaptace v pracovním procesu. Za druhé hledání životního partnera, zakládání rodiny, zřizování vlastního bydlení. A poslední fázi tvoří zájmové aktivity, zábava, relaxace, atd. K činnostem mládeže se dále řadí i zapojování se do společenského dění a s tím spojené rozšiřování společenských kontaktů. (Kraus 1990)

1.2 Volný čas mládeže

Na volný čas je nahlíženo jako na jednu z lidských činností. Je to všechnen čas, který nám zbude po splnění všech povinností a po uspokojení biologických a fyziologických potřeb. Do volného času tedy neřadíme: čas věnovaný zaměstnání, čas věnovaný přípravě a dopravě do zaměstnání, čas potřebný k uspokojení základních biologických potřeb a čas potřebný ke splnění jiných povinností.

Zda některá činnost patří nebo nepatří do volného času jedince, záleží jen na něm. Důležité je, co dané činnosti pro jedince znamenají, jak je prožívá. Např. pro někoho může být práce na zahradě prací, pro dalšího povinností a pro jiného relaxací. Je to čas, kdy je člověk sám se sebou, svobodně si volí a provozuje činnosti, jež mu přinášejí radost, zábavu, odpočinek nebo ho určitým způsobem rozvíjejí. Volný čas plní následující tři funkce: funkce odpočinková (relaxační, regenerační), zábavní a kultivační (rozvoj osobnosti). Pro mládež je typická také funkce sociální (socializace, příslušnost ke skupině).

Volný čas mládeže hraje významnou roli při utváření osobnosti mladého člověka. Do určité míry může kvalitní trávení volného času vyvážit i případné nedostatky rodinného nebo školního prostředí a dalších vlivů. V oblasti volného času mládeže došlo v poslední době ke změnám. Kultura a sport se zkomercializovaly. A s nástupem informačních technologií probíhá informační revoluce. Dominantním médiem, vyplňujícím velké množství volného času mládeže se stala televize. Pro velkou část mládeže se stává přirozeným, že je bavena bez vynaložení námahy.

U mladých lidí je problematický poměr mezi „pasivním“ a „aktivním“ využitím volného času. Dalším problémem je také přání věnovat se určité činnosti a její skutečnou realizaci. Mezi časté důvody, které brání mládeži v provozování volnočasových aktivit je nedostatek času, nedostupnost v okolí, špatné vybavení, finanční nedostupnost, „zákaz“ rodičů a příprava do školy. Objevují se také skupiny mládeže, které mají málo času a naopak další mající ho nadbytek. Nedostatek volného času je způsoben např. přetěžováním školními povinnostmi, velkým množstvím zájmových činností, pracovní povinností, dojížděním do školy nebo nevhodným rozvržením denních aktivit. Pak jsou naopak jedinci, kteří mají volného času dostatek, ale neumějí ho využít. Svůj volný čas tráví nahodile ve skupinkách vrstevníků, nevěnují se činnostem systematicky, tzv. „zabíjí čas“.

Nudu zahánějí činnostmi, jež nejsou společensky žádoucí. Např. učňovské školy nevyžadují tak rozsáhlou domácí přípravu, proto tito studenti mají více volného času, se kterým si většinou neví rady. Naopak studenti ostatních typů škol nemají tolik volného času, proto se jej většinou snaží efektivně využít.

Kvalitní náplň volného času mládeže se samozřejmě nevyřeší vše. Ale pokud je nabídka vhodných aktivit pestrá, má jedinec šanci na to, být v něčem úspěšný, bude ho něco bavit, o něco se bude zajímat. Také se tím snižuje riziko, že se bude podílet na sociálně patologických jevech. Způsob využívání volného času úzce souvisí se způsobem života jedince. Mládež bychom měly učit již od mládí, jak vhodně trávit a organizovat svůj volný čas, tak aby byly maximálně využity všechny jeho možnosti. (Kraus, 2006)

Pedagogické ovlivňování volného času se považuje za důležitou součást výchovného působení. Toto působení však musí respektovat určité principy výchovy ve volném čase: pestrost, dobrovolnost, přitažlivost, aktivitu, radost, uspokojení z činnosti, ale i potřebu sociálního kontaktu.

Problematikou volného času dětí a mládeže se zabývá mnoho vědních disciplín. Díky narůstajícímu množství otázek a problémů výchovného působení ve volném čase vznikl samostatný obor - pedagogika volného času. Jejím úkolem je dát návod, jak svobodně nakládat s volným časem, naučit žáky využívat možnosti volného času, tak aby nepodlehli jeho nebezpečí. Snaží se o všestranný harmonický rozvoj jedince. Pedagogika volného času by měla vytvářet vhodné modely trávení volného času pro různé sociální skupiny a zabývat se procesem volby. Pedagogika volného času přináší řadu nových aspektů. Jedná se o významné otázky z hlediska hygieny práce a odpočinku a také z hlediska duševní hygieny (problémy rekreace, odpočinku, zábavy). Zvláštní postavení má problematika hry.

Jedná se o komplexní přístup k problematice výchovy mimo vyučování, který vylučuje přetěžování dětí a zároveň nachází další možnosti výchovného působení v rámci rekreace a zábavy, působení prostředí hřišť, herních skupin, hromadných sdělovacích prostředků a ostatních kulturních organizací, institucí a zařízení. (Staňková, 1988)

1.3 Mládež a rodina

V době dospívání dochází v rodině ke změnám vztahů. Mezi adolescenty a rodiči dochází k neshodám a konfliktům. Ale i tyto neshody mohou mít pozitivní vliv na vývoj dospívajícího. Pomocí různých konfliktů a neshod sděluje adolescent svým rodičům změnu ve svém sebepojetí a očekávání.

Jen malá část rodin zažívá dramatické zhoršení vztahů mezi rodiči a dětmi. Celková atmosféra uvnitř rodiny je dána emocionálním vztahem mezi rodiči a dětmi. Tento vztah je citovým postojem projevovaným rodiči. Konflikty mohou vzniknout na základě nadměrné ochrany dospívajících nebo i nedostatkem péče o ně. Dospívající považují za nejčastější chyby ve výchově: nedostatek respektu a tolerance rodičů k jejich názorům, nedostatek důvěry, nedostatek porozumění. Dalším faktorem jsou osobnostní rysy rodičů: pokrytectví, nedostatek pochopení, tolerance a vedení, nízká autorita. Většina rodičů naopak spatřuje hlavní příčinu konfliktů: v nízké finanční úrovni a úrovni bydlení, ve školních neúspěších dítěte, v osobnostních rysech dětí, ve špatné rodinné atmosféře a v nevhodných výchovných metodách. Potíže v rodinných vztazích vznikají i z nezájmu ze strany rodičů nebo neshod se sourozenci. (Kraus, 2006)

Překvapujícím a zároveň pravdivým poznatkem je zjištění, které ve svém článku zveřejnila I. Viktorová (2004). Říká zde, že dříve se mládež snažila dostat co nejdříve ven z rodiny. A protože se dnes situace změnila, změnil se i postoj mládeže k odchodu z rodiny. Pro současnou mládež má domov podpůrnou funkci, která doplňuje její svobodný život a rozhodování. Dnešní mladí lidé nepovažují závislost na rodině za omezující. Nemusí rodinu opouštět proto, aby získali svobodu v rozhodování a chování. Rodina působí na výsledky žákova učení např. tím, že formuje jeho mravní vlastnosti, charakterové rysy, postoje a pracovní návyky žáka. A ty zpětně ovlivňují jeho učební činnost. (Přadka, 1976)

1.4 Mládež a škola

Střední škola je instituce, jež u nás odpovídá druhé části sekundárního stupně vzdělávání v Mezinárodní klasifikaci standardního stupně vzdělávání ISCED (instituce stupně tři). Pro většinu mladých lidí je studium střední školy přípravou na jejich budoucí profesi. Volba střední školy, tedy příslušného studijního nebo učebního oboru, je spjata s důležitým životním rozhodnutím. Příprava na profesi na některém typu středních škol představuje pro mládež počátek odborného vzdělávání (kromě žáků gymnázií).

V České republice existují čtyři základní typy středních škol: gymnázium, lyceum, střední odborná škola a střední odborné učiliště. Aby jedinec mohl pokračovat vzděláním na některém typu těchto středních škol, musí úspěšně splnit podmínky přijetí na danou školu. Rozsah a obsah těchto vstupních požadavků si většinou určuje každá škola sama. Závisí na zaměření školy, na formulaci jejího vzdělávacího cíle, na poměru vzdělávací poptávky po daném zaměření a vzdělávací nabídky školy konkrétním místě či regionu. Přijímací podmínky do téhož typu střední školy se proto mohou výrazně lišit. Jednu podmínku však mají všechny typy škol jednotnou, a tou je úspěšně ukončená povinná školní docházka.

Škola a učení tvoří významnou součást každodenního života dospívajících. Se školou se však váže i řada problémů, které musí dospívající řešit. Tyto problémy se týkají: zkoušek, vztahů s vrstevníky, financí a strachu mládeže o budoucnost.

Ústní i písemné zkoušky představují pro většinu mládeže jistou formu zátěže. Ta bývá tím větší, čím vyšší jsou obavy ze selhání a čím více si žák uvědomuje následky neúspěchu. Školní zátěžovou situaci může představovat např. nespravedlivé hodnocení ze strany učitele nebo spolužáků, obdržení špatné známky, veřejné vystoupení, výsměch učitele či spolužáků, nutnost řešit úkoly přesahující jeho možnosti, úkoly s nepřiměřeně krátkým časovým intervalem, situace s nejasnými či stále se měnícími pravidly, provádění činnosti, kterou plně neovládá (tělesná, hudební, výtvarná výchova), šikanování ze strany spolužáků, apod.

Zdrojem různých nesnází jsou také vztahy s vrstevníky, které adolescentům do jisté míry nahrazují vztahy s rodiči. Může jít o každodenní nevýznamné konflikty a spory nebo o pocity nepřijetí do vrstevnické skupiny, pocity osamění, neschopnosti iniciovat a udržet přátelský vztah. Dospívající prožívající harmonické přátelské vztahy jsou zároveň oblíbenější ve třídě a mají pokročilejší sociální dovednosti.

Další oblastí, která dělá dnešní mládeži „těžkou hlavu“ jsou finance. Na oblečení, nejnovější technice a celkové úpravě zevnějšku žáků se odráží „stav konta“ jejich rodičů. Adolescentovi, který má dostatek peněz, náleží ve škole vrstevnická prestiž. (Kraus, 2006) Ti méně šťastní se pak s tímto faktem těžko vyrovnávají.

Strach z budoucnosti je jedním z dalších problémů dospívajících. Od roku 1996 byl zaznamenán celkem vysoký nárůst tohoto negativního jevu. (Kraus 2002). Tento pocit převažuje u žáků posledních ročníků středních škol a učilišť, kteří nechtějí ve studiu pokračovat. Čerství absolventi středních škol se řadí do rizikových skupin nezaměstnaných. Zaměstnavatelé nechtějí přijímat absolventy, kterým schází dostatek zkušeností a praxe. Zároveň dochází k neustálé regulaci a snižování sociálních podpor. To zvyšuje nebezpečí nárůstů chudoby a prodlužování závislosti mladých lidí na rodičích. (Kraus, 2006)

2. Domovy mládeže

Domovy mládeže patří mezi školská ubytovací zařízení, která existují všude na světě. Tomuto výchovnému zařízení se přidělují různé názvy: domovy mládeže nebo internáty (internus – latinsky vnitřní, internace = uzavřít). V České republice je toto školské zařízení v řeči úředních dokumentů označováno jako Domov mládeže. (Staňková, 1988) Na otázku, jaké označení se dnes pro tento typ školního zařízení používá, odpověděl vychovatel následující: „*Toto je domov mládeže jo. Internáty, ten termín, no to abych se přiznal, tak to nevím. Ale určitě všichni kolegové, kteří pracují v takovém obdobném zařízení, tak tady se nikdo neinternuje. Internáty můžou být u nějakých ústavů, kde je provoz třeba celotýdenní. Ale my jsme domov mládeže.*“

A vzápětí ještě dodává: „*Ten internát, to spíš je takové až pejorativní, takový lidový název intr. To se vždycky říkalo, na intr. Ale z čeho to vzniklo, tak to já přesně nevím. Ale určitě jsou nějaký internáty, jejichž funkci ale nedokážu definovat.*“

Domov mládeže je ubytovací a výchovně vzdělávací zařízení pro žáky středních odborných škol, učilišť, gymnázií, lyceí a pro studenty vyšších odborných škol různého typu. U běžných škol často funguje pouze v průběhu výuky (mimo prázdniny a víkendy), u mezinárodně proslulých škol jsou však domovy mládeže často otevřeny po celý rok.

V domovech mládeže žijí žáci nebo studenti, jejichž bydliště je od školy vzdálené. Nebo také žáci a studenti, u nichž je ubytování nutné ze sociálních důvodů. Domov mládeže nahrazuje jen částečně rodinnou péči a výchovu. Vazba žáka na rodinu zůstává zachována. (Staňková, 1988)

V domovech mládeže je žákům a studentům zabezpečeno kvalifikované výchovné působení, ubytování a stravování. Toto školské zařízení by mělo vytvářet takové podmínky, aby každý žák měl možnost rozvíjet poznatky získané ve škole, rozvinout své nadání a talent, věnovat se svým zájmům, získat zručnost potřebnou pro život, naučit se kreativnímu způsobu života, umět vytvářet kvalitní mezilidské vztahy, umět komunikovat a orientovat se v lidských hodnotách. Plněním těchto úloh vytváří domovy mládeže nejúčinnější prevenci drogových závislostí dětí a mládeže.

Úloha domovů mládeže:

- Zabezpečuje komplexně výchovně vzdělávací činnost na základě principu dobrovolnosti.
- Snaží se vytvářet podmínky, které jsou blízké domovu studenta.
- Uplatňuje v celé šířce tvořivě-humánní model výchovy a vzdělávání (v jeho centru je žák, student).
- Zvlášť citlivě přistupuje ke studentům prvního ročníku.
- U studentů pomaturitních ročníků a žáků starších 18 let uplatňuje specifický přístup. Zvýšenou pozornost věnuje studentům s civilizačními a jinými chorobami (diabetici, vrozené tělesné vady, alergici, atd.).
- Každodenním působením podporuje u studentů schopnost sebevzdělání. Podporuje relaxační tělesnou výchovu (jako prostředek pro relaxaci a regeneraci sil). (Přadka,1976)

Hlavní oblasti výchovného působení domovů mládeže

- Spolupráce s rodinou - domov mládeže se snaží o intenzivní spolupráci s rodiči, hledání dalších forem spolupráce, zabezpečení vzájemné informovanosti a koordinace výchovných vlivů, respektovat názory rodičů na dění v domově mládeže, získat u rodičů podporu a důvěru.
- Příprava na vyučování - vytvoření podmínek pro učení, zabezpečení poklidné a příznivé atmosféry pro studium, mnohostranná a odborná pomoc v oblasti výchovně-vzdělávacích předmětů, uplatňování pružného času přípravy na vyučování, pomoc žákům s adaptačními problémy, pravidelné sledování studijních výsledků, základy a rozvoj efektivního studia, zabezpečení správné psychohygieny, v případě studijních neúspěchů nacházet s žákem společné řešení.
- Spolupráce se školou - hledání vhodných forem spolupráce, hledání možností pro modifikaci problémového chování žáků, zvýšení celospolečenské důležitosti funkce výchovného poradce.
- Poradenské pedagogické-psychologické služby vychovatelů - poskytování odborných a lidských rad žákům, případně jejich rodičům, řešení problémů „přetaženosti“, únavy, psychické zátěže a stresu ve školním prostředí, intenzivní spolupráce s výchovným poradcem, popř. zprostředkovat konzultaci s odborníkem.

- Etická a mravní výchova - vedení žáků k preferenci pozičních citů a k pozitivnímu vztahu k lidem (budovat hlubší citové vztahy, rozvíjet vysokou míru tolerance k jiným kulturám a národům), vést žáky k tomu, aby se projevovali otevřeně (objevovat a rozvíjet identitu studenta, vychovávat ochotu respektovat jiné), vést žáky k odpovědnosti za svůj život (rozvíjet seberegulační schopnosti a vlastnosti), vychovávat k rodinnému životu a sexuálnímu zdraví (objasnit význam fyzického, duševního a sexuálního zdraví).
- Enviromentální výchova - podporování aktivit pro ochranu životního prostředí (zpřístupnění informací o životním prostředí, seznámit s alternativními technologiemi a zdroji energie), vést k pochopení úlohy člověka při spoluvytváření zdravého a lepšího světa (vzbuzení zájmu o osud jiných bytostí, nejen lidských), chápání zdraví jako celku (význam správné výživy, spánku a pohybu, vyhýbání se stresu).
- Dále pak rozvoj tělesné aktivity, estetická výchova, pracovní výchova a výchova tvořivosti a rozvoj zájmů. (Aláčová, 2001)

Typy domovů mládeže

- Samostatné domovy mládeže – jsou jimi mimoškolská výchovná zařízení. U některých škol funguje domov mládeže pouze jako ubytovací zařízení (samostatný domov mládeže), které má umožnit studium žákům ze vzdáleného bydliště.

Obr. 1: Dům mládeže Zeyerova v Liberci. (Dm-Zeyerova, 2010)

- Přičleněné domovy mládeže – k nějaké další instituci (škole). U tzv. internátních škol (domovy mládeže přičleněné) je pak nedílnou součástí školy a má důležitý podíl na výchově a formování osobností studentů, u kterých se bydlení v domově mládeže předpokládá či striktně vyžaduje. Příkladem internátní školy v České republice jsou např. Arcibiskupské gymnázium v Kroměříži či Open Gate - Boarding School (osmileté gymnázium kolejního typu pro studijně nadané děti). (Staňková, 1988, 1984)

Obr. 2: Koleje v Open Gate – Boarding School v Babicích. (Open Gate,2005)

Ukázka z [www, jak se žije na kolejích v Open Gate.](http://www.jak-se-zije-na-kolejich-v-open-gate.cz)

„Studentské koleje tvoří čtyři dvoupodlažní vzájemně propojené budovy, každá je charakterizována určitou barvou. Oranžová a žlutá pro dívky, modrá a zelená pro chlapce. Společným vstupním prostorem je rozlehlá hala s recepcí, místy pro posezení, nápojovými automaty, kulečnickem a stolním fotbalem.

Studentské apartmá zahrnuje vždy dva dvoulůžkové pokoje, koupelnu a toaletu. Na každé chodbě je dále k dispozici kuchyňka vybavená varnou deskou, kombinovanou chladničkou a automatickou pračkou, televizní místnost a odpočinkový kout s posezením a počítačem s možností připojení k internetu.

V letošním školním roce došlo k zásadní změně organizace života našich studentů v kolejích. Původně byli studenti rozděleni do budov kolejí jen podle pohlaví, nyní bydlí na kolejích i podle věku a tomu je přizpůsoben i provoz kolejí (režim dne, aktivity, vycházky). V návaznosti na nově připravované školní curriculum vznikla i potřeba pracovat jinak se studenty v primě a sekundě, jiný přístup zvolit ke studentům tercie, kvinty a sexty a zcela jinak pojmout i pobyt zletilých studentů – studentů septimy a oktávy.

Toto uspořádání je jedním z kroků na naší cestě za vytvořením fungující školní komunity, jejímž cílem je vychovávat studenty k odpovědnosti za své jednání, ke vzájemnému respektu a k ohleduplnosti k potřebám ostatních.“ (Open Gate,2005)

- Model domova mládeže penzionového typu – v 90. letech se objevil unikátní projekt koncepce domova mládeže penzionového typu. Při tvorbě projektu se vycházelo ze záměrů a názorů vysokoškolských studentů. Tento typ domova mládeže byl v experimentálním provozu ověřen a později implementován v Křesťanském domově mládeže u sv. Ludmily v Praze. (Staňková, 1988, 1984)´

Obr. 3: Křesťanský domov mládeže u sv. Ludmily v Praze. (KDM, 2009)

Ukázka z [www](http://www.domovmladeze.cz), Domov mládeže penzionového typu.

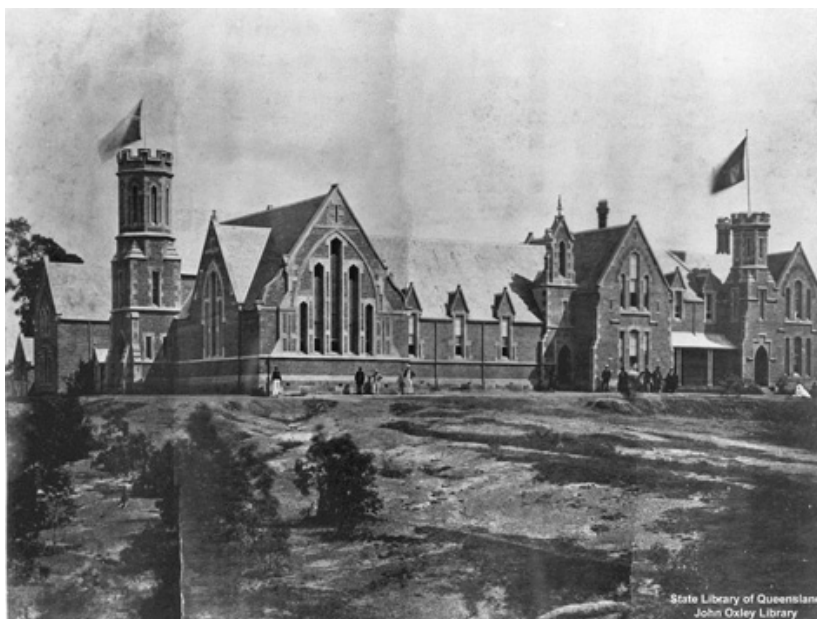
„Křesťanský domov mládeže u svaté Ludmily (KDM), založený 31. 8. 1992, je domovem mládeže penzionového typu s akreditací MŠMT ČR. Model domova mládeže byl ověřen ve dvouletém experimentálním provozu v letech 1. 9. 1991– 9. 11. 1993. Tento specifický model lépe odráží potřeby středoškolské mládeže v podmínkách velkoměsta a současně koresponduje s koncepcí rozvoje obdobných zařízení v zahraničí. Klíčovým okruhem problémů byly proměny týkající se vnitřní náplně a organizace v již existujícím typu školského zařízení s cílem humanizovat celkový styl výchovné práce. Od počátku byl model definován jako otevřený, humanizující, demokratický, založený na podpoře rozvoje nových aktivit jak ubytovaných, tak nově orientovaného personálu. Je však pouze jednou z mnoha možností.

Důsledným oddělením dvou základních funkcí, funkce sociálně zajišťující (provozní vychovatelé) a funkce osobnostně rozvíjející (pedagogové volného času) se umožní výrazné zvýšení efektivity vztahu mezi dospívající mládeží a personálem zařízení. Personál je zbaven dosud příliš širokého a v řadě případů i vzájemně si odporujícího spektra profesních povinností a kvalifikačních požadavků. Uplatnění principu posílení odpovědnosti ubytovaných jak za vlastní školskou, tak za dodržování základních požadavků provozu ubytovacího zařízení. Zařazení nadstandardních servisních služeb pro potřeby ubytovaných tak, aby byly minimalizovány osobní napětí, bránící v řadě případů účelnému soustředění se na studium (servisní služba psychologů, psychiatrů, právních poradců, lékařských konzultantů, duchovní vedení a případně dalších odborníků).“
(KDM, 2009)

2.1 Historie domovů mládeže

V historické literatuře se domovy mládeže označují jako internáty. Internátní péče o žáky má v historii výchovy staletou tradici. Internátní a chrámové školy byly zakládány již ve starém Egyptě, v Persii, Indii a v Řecku. Sloužily k výchově kněží, vysokých úředníků, státníků a také vojevůdců. Kněžským řádovým internátům se říkalo alumnáty (alumnus=chovanec) nebo konvikty.

Internáty se zakládaly i při středověkých klášterních školách, při šlechtických ústavech a kadetách, v ústavech pro výchovu dívek, v pensionátech (pensio = plat) a při zemských učitelských seminářích. Institute internátních škol byla rozšířená především v USA, Francii a zejména v Anglii. Anglické internátní školy mají dlouholetou tradici. Například Grammar Schools, které byly zakládány od 14. století, byly zpočátku určeny nemajetným studentům. Až později, v 18. a v 19. století, se začalo platit vysoké školné a žáci byli vybíráni dle společenského postavení.

Obr. 4: Grammar Schools. (Stat, 2009)

Názvu školy se připisoval velký význam. Pro absolventa školy bylo důležitější, kde byl vychován, než jaké vědomosti si ze školy odnesl. Jméno školy zajišťovalo žákovi automaticky přístup k nejvyššímu vzdělání i „kvalifikaci“ pro nejvyšší společenské funkce. Ve střední Evropě nebyly tyto instituce příliš rozšířené.

V 19. století byly zakládány tzv. „nové školy“. Toto pedagogické hnutí zakládalo internátní ústavy ve volné přírodě. Výchova mládeže v nových školách měla být více přizpůsobena psychologickým poznatkům. Školy zakládané na venkově byly nákladně vybaveny nejmodernějšími učebními pomůckami a laboratořemi. Učili zde nejlepší odborníci a žáci se vybírali na základě vysokého školného. Výuka nebyla založena na hromadění poznatků, ale byla zaměřená spíše na rozvoj rozumových schopností, samostatnosti a aktivity žáků. Velká pozornost byla věnována tělesné výchově, žáci se učili také některé manuální práce. Samospráva žáků podporovala rozvoj charakterových vlastností. Žáci se měli naučit organizovat společenskou skupinu, vytvářet si autoritu i podřizovat se jí. O. Kádner v roce 1925 prohlásil, že „venkovské ústavy výchovné jsou na ten čas nejdokonalejším výtvozem ústavním“. Mluvčím a zastáncem „nových škol“ byl i Eduard Claparede.

Internátní výchova v třídní společnosti měla třídní charakter, působila na mládež v duchu ideologie vládnoucí třídy. Rozpory třídní společnosti se projevovaly ve stanovení cíle, obsahu vzdělání a forem výchovy, i v diferenciaci mládeže. Některé internátní školy byly jen pro děti majetných (vysoké školné), jiné pro děti z „nižších“ vrstev. Pobyt dětí a mládeže v těchto podmínkách měl a má vliv na jejich psychiku a charakter. Již několikrát v dějinách výchovy byla osobnost žáků ovlivňována, kolikrát se uchylovalo k různým formám internátní výchovy.

Internátní výchova má své zastánce, ale i odpůrce. Za klady internátní výchovy můžeme považovat: jednotný způsob výchovného působení, organizovaný život v kolektivu a možnost formování jedince. Naproti tomu ti, co jsou proti ústavní výchově, kritizují: omezenou možnost individuálního přístupu k žákovi, určité omezení svobody rozhodování žáka o sobě, a o každodenních událostech, nadměrné vytížení a přeorganizování volného času mládeže. (Staňková, 1988, 1984)

2.2 Funkce domovů mládeže

Domov mládeže plní kromě své primárně sociální funkce (ubytování, stravování) i významnou pedagogicko-psychologickou funkci. Poskytuje ubytovaným žákům podmínky pro přípravu na vyučování a pro rozvíjení poznatků získaných ve škole. Tyto podmínky jsou v jednotlivých domovech mládeže značně diferencované. Vychovatelé zastávají funkci učitelů i rodičů. Snaží se žákům zajistit jejich všestranný harmonický rozvoj. Domov mládeže poskytuje také prostor pro další sebevzdělání a pro individuální zájmy žáků. Je důležité, aby mladí lidé zažili ve volném čase něco uspokojivého a citově obohacujícího. Nebezpečí nudy a apatie často vede, že snaze zažít „něco krásného“ pomocí drog. V domově mládeže se mladí lidé učí samostatnosti, zodpovědnosti, toleranci a práci v týmech. (Brhelová, 1994) Tyto názory V. Brhelové na domovy mládeže na Slovensku platí i pro domovy mládeže v České republice. Ani datum vzniku článku, nic nemění na jeho aktuálnosti.

Funkce sociální, ochranná

Cílem domova mládeže je zabezpečit žákům druhý domov: ubytování, stravování, zdravý vývoj, umožnit žít a studovat mimo rodinu, zajistit bezpečnost.

Funkce emocionální

Vytvořit hodnotové citové zázemí, motivace ke studiu, k vhodnému trávení volného času, povzbuzování, opora žáka.

Funkce výchovně vzdělávací

Vytvoření organizačních a materiálních podmínek pro přípravu žáků na vyučování (studovny, pomůcky, odborná pomoc, spolupráce vychovatele se školou, vedení k průběžnému studiu, povzbuzování, kontrola a jiné). To jak dalece mohou vychovatelé žákům při přípravě na vyučování pomoci, je dáno jejich předchozí odbornou a pedagogickou přípravou.

K výchovnému působení využívají domovy mládeže: domovní řád, školní řád, prostředí domova mládeže, zařízení a vybavení (studovny, tělocvična, herny, knihovna, atd.), přírodní prostředí, obsah mimoškolní činnosti, kolektiv a samosprávu, metody a formy činnosti, tradice školy a domova mládeže. (Staňková, 1988)

Funkce zájmová

Organizovat zájmovou činnost, naučit žáka hodnotně trávit volný čas, kultivovat osobnost žáka, rozšiřovat a prohlubovat jeho zájmy. (Staňková, 1988)

Principy metod a forem zájmové činnosti žáků mimo vyučování jsou charakteristické tím, že umožňují žákům volit si zaměstnání dle vlastních zájmů, možnost stýkání starších žáků s mladšími, dávají žákům alespoň relativní pocit svobody, rozšiřují oblast jeho zájmů, učí žáky organizovat vlastní práci a zábavu, dává jim příležitosti k samostatné a tvořivé práci. (Staňková, 1984)

Funkce rekreační

Žák by se měl naučit odpočívat, volit vhodnou formu zábavy a rekreace, naučit organizovat si denní i týdenní režim, denně zařazovat sportovní činnosti na čerstvém vzduchu, umět vhodně kompenzovat sedavé zaměstnání, pracovní činnosti a nervové napětí. Žák by měl získat praktické poznatky z oblasti duševní hygieny.

Funkce sportovní, tělovýchovná a kulturní

Souvisí s rekreační funkcí. Má žákovi ukázat pestrou paletu zájmových činností, jež by měl dle vlastní volby pravidelně aktivně využívat. Měl by se zajímat o mimoškolní činnosti ve škole, v domově mládeže i v obci, orientovat se v programech, být informován a možnosti pravidelně využívat.

Funkce sebevýchovná a sebezodělavací

Žák by se měl samostatně orientovat, volit a rozhodovat o způsobu trávení volného času.

Funkce socializační

V domově mládeže žák získává sociální zkušenosti ze života ve skupině vrstevníků, vyskytují se četné interakce, je nucen řídit, podřizovat se, plánovat, hodnotit.

Učení se samostatnosti

Ubytování v domově mládeže pomáhá žákovi v osamostatňovacím procesu. Odloučením od rodiny je veden v řadě oblastí k samostatnosti (pečuje o vlastní věci, hospodaření s kapesným, musí se sám o sebe postarat). (Staňková, 1988)

2.3 Právní předpisy domovů mládeže

Činnost a provoz domovů mládeže se řídí školským zákonem, který obsahuje paragraf § 117 o školských výchovných a ubytovacích zařízeních. Zákonem č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon). Vyhláškou č. 108/2005 Sb., o školských výchovných a ubytovacích zařízeních a školských účelových zařízeních. Dále vyhláškou o školním stravování č.107/2005 Sb. A také vyhláškou Ministerstva zdravotnictví ČR č. 410/2005 Sb., kterou se stanoví hygienické požadavky na provoz škol, předškolních a školních zařízení.

Zákon o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání

Zde je uvedeno, kdo může být zřizovatelem školy a školských zařízení, jaké je jejich právní postavení a podle čeho se při zřizování školy a školských zařízení tyto organizace či osoby řídí. (Ministerstvo, 2006)

Vyhláška o školských výchovných a ubytovacích zařízeních a školských účelových zařízeních

Tato vyhláška jasně definuje a vymezuje jednotlivé typy těchto zařízení. Dělí je na domovy mládeže, internáty a školy v přírodě. Uvádí, co je jejich účelem.

Ohledně domovů mládeže uvádí: jakým způsobem jsou domovy mládeže organizovány, tzn. kolik žáků by se mělo nacházet v jedné výchovné skupině, jak a podle čeho jsou žáci rozřazeni do pokojů (žáci se ubytovávají v pokojích odděleně podle pohlaví a popřípadě i podle věku).

Z vyhlášky vyplývá mimo jiné i povinnost zákonných zástupců dětí a nezletilých žáků na vyzvání ředitele školského zařízení se osobně zúčastnit projednávání závažných otázek týkajících se žáka.

Přednostně jsou do domova mládeže přijímáni nejmladší žáci, žáci ze vzdálenějších míst a žáci, kteří v předchozím období plnili podmínky ubytování (dodržování Vnitřního řádu domova mládeže). O přijetí žáka do domova mládeže rozhoduje ředitel školského zařízení na základě přihlášky doručené do daného termínu, a to vždy na jeden rok. Je zde i určeno, jaká je úplata za ubytování.

Důvodem k ukončení ubytování je závěr školního roku, ukončení studia, písemná žádost rodičů nebo ukončení ubytování žáka ze strany domova mládeže pro závažné porušení Vnitřního řádu domova mládeže. Domov mládeže je v provozu během školního roku. Ubytovaní o víkendech (kromě příjezdových nedělí) domov mládeže nezajišťuje. (Mnisterstvo, 2006)

Vyhláška o školním stravování

Školní stravování se řídí normami a rozpětím finančních limitů na nákup potravin. Při stravování musí být zachováno plnění výživových norem a údaje o jejich plnění musí být zaznamenávány. Ve vyhlášce je uvedeno, kdo může stravování zajišťovat. Obsahuje rozdělení na typy zařízení školního stravování a jejich provoz. Rozsah služeb školního stravování vymezuje, jakým způsobem a jak často se jídlo podává. Poslední část se zabývá úplatou za školní stravování a také čím je tato úplata určena. (Ministerstvo, 2006)

Vyhláška o hygienických požadavcích na prostory a provoz zařízení pro výchovu a vzdělávání dětí a mladistvých

Vyhláška obsahuje, jaké hygienické požadavky by se měly dodržovat. Jedná se o hygienické požadavky na prostorové podmínky, vybavení, provoz, osvětlení, vytápění, mikroklimatické podmínky, zásobování vodou a úklid školských zařízení. (Ministerstvo, 2006)

Jak mi prozradil ředitel Domova mládeže Zeyerova problémem je nová vyhláška. Především ta část, která se týká navrácení financí ubytovaným žákům a studentům za dny, kdy se v Domově mládeže nevyskytují (např. v době svátků).

2.4 Vnitřní řád domovů mládeže

Vnitřní život domova mládeže se řídí řádem domova, ve kterém jsou zahrnuta práva a povinnosti ubytovaných žáků, výchovná opatření, režim dne s pokyny ředitele k zajištění organizace života žáků v domově mládeže. (Staňková, 1988) Je závazný pro všechny ubytované. Vnitřní řád by neměl být platný pouze v prostorách domova mládeže, ale i na všech akcích pořádaných jeho zaměstnanci.

Vnitřní řád musí být stvrzen podpisem ředitele domova a musí obsahovat také místo a datum podpisu. Žák potvrdí svým podpisem seznámení se s ustanovením Vnitřního řádu domova mládeže a jeho dodržováním.

2.5 Vybavení domovů mládeže

Následující část je zaměřena na vnější prostředí, tzn. kde je internát umístěn (s tím jsou spojeny další ukazatele) a na vnitřní prostředí, zda nabízí vhodné podmínky pro život a studium ubytovaných žáků.

Vnější prostředí domovů mládeže

Do vnějšího prostředí řadíme: vlastnosti ovzduší (klimatické podmínky, umístění v rámci zástavby), výskyt zeleně, hladina hluku (je ovlivněna civilizačními faktory), prostorový komfort (zhruba se určí obestavěným prostorem, prostorem pro výchovné, zájmové nebo rekreační činnosti), plošný komfort (možnost volného pohybu pro hry, sport), hygienické vlastnosti vody a půdy (způsob likvidace odpadu nejrůznějšího druhu), vybavenost dané lokality (dostupnost hřišť, koupališť, specializovaných zařízení).

Vnitřní prostředí domovů mládeže

Naproti tomu u vnitřního prostředí nás zajímá: prostorový komfort - prostor pro osobní hygienu, a nezbytné další činnosti (možnosti žehlení, přepírání, jednoduché přípravy jídel), prostory pro spaní (důležitým ukazatelem je počet lůžek v pokojích), prostor pro práci (možnost studování v pokoji, v němž se spí, ve studovnách či jiných místnostech). Důležitá je také kultura užívaných místností a jejich rozčlenění (zda jsou soustředěny v jedné nebo několika budovách), komunikační možnosti mezi žáky v budově (budovách), vyčlenění prostoru pro zájmovou, zábavní a společenskou činnost a možnost stravování.

Osvětlení (je podmínkou efektivnosti výchovné a vzdělávací práce), topení (teplota by měla být optimální pro prováděné činnosti) a v neposlední řadě také větrání (nezanedbatelným faktorem je také vlhkost vzduchu).

Ve vnitřním prostředí hodnotíme také možnost udržování čistoty a hygieny (možnost úklidu prostoru), vytváření hygienických návyků dětí a mládeže a hmotnou vybavenost prostoru (nábytek). Nedodržování těchto podmínek zvyšuje únavu, znepráhjemňuje činnost a ve svém výsledku narušuje nebo dokonce poškozujze zdraví dítěte. Z tohoto důvodu jsou pro činitele hmotného prostředí stanoveny platné normy. (Přadka, 1976)

2.6 Personál domovů mládeže

Ředitel domova mládeže

Ředitel domova mládeže rozhoduje ve všech záležitostech týkajících se poskytování vzdělávání a školských služeb, pokud zákon nestanoví jinak. Odpovídá za to, že školské zařízení poskytuje školské služby v souladu se zákonem. Odpovídá za odbornou a pedagogickou úroveň vzdělávání a školských služeb. Vytváří podmínky pro další vzdělávání pedagogických pracovníků. Zajišťuje, aby rodiče žáka byli včas informováni o průběhu a výsledcích vzdělávání žáka. Zajišťuje spolupráci při uskutečňování programů a zjišťování výsledků vzdělávání vyhlášených ministerstvem. Odpovídá za zajištění dohledu nad dětmi a nezletilými žáky ve školském zařízení.

Ředitel stanovuje organizaci a podmínky provozu školského zařízení, odpovídá za použití finančních prostředků, předkládá rozbor hospodaření podle závazné osnovy a postupu stanoveného ministerstvem.

Ředitel školského zařízení rozhoduje o právech a povinnostech v oblasti státní správy v několika případech, které jsou uvedeny ve vyhlášce. Např. při snížení nebo prominutí úplaty za poskytování vzdělávání a školských služeb, při podmíněném vyloučení a vyloučení žáka ze školy nebo školského zařízení. (Ministerstvo, 2010)

Vychovatel domova mládeže

Vychovatelé domovů mládeže se řídí zákonem o pedagogických pracovnících č.563/2004. V tomto zákoně je uvedeno, jaké školy musí vychovatel absolvovat pro získání odborné kvalifikace. Vychovatel domova mládeže by měl mít pedagogické vzdělání se zaměřením na vychovatelství. Pokud toto zaměření vychovatel nemá, ale je to dobrý odborník, může se mu udělit výjimka. Projeví se to však na výši jeho platu.

Sbírka zákonů 412/2006 Sb. nám říká, že vychovatelé mohou dosáhnout různých kariérních stupňů. Podle tohoto stupně jsou vymezeny základní činnosti vychovatele, zda potřebuje k výkonu činnosti specializaci či praxi a do jaké platové třídy se řadí. Vychovatelům domovů mládeže se přiděluje druhý nebo třetí kariérní stupeň. (Ministerstvo, 2006)

Vychovatelé vytyčují cíle výchovy mimo vyučování v plánu domova mládeže. Stanovení cíle výchovy a jeho znalost je předpokladem úspěšného výchovného působení. Tyto cíle vyplývají z objektivních podmínek, potřeb a z konkrétní úrovně žáků. Důležité je, aby vychovatel znal nejen obecný cíl výchovy, ale i prostředky výchovné práce, aby dovedl vyvolat a dlouhodobě motivovat aktivní přístup žáka k učení, k sebevýchově a sebevzdělání. Při tvorbě cílů se předpokládá znalost žáků, prostředí, funkce a poslání zařízení, ve kterém výchova probíhá.

2.7 Spolupráce mezi domovy mládeže

Spolupráce mezi domovy mládeže představuje důležitý moment výchovné práce a je pro všechny zúčastněné domovy mládeže vzájemným přínosem.

Známé jsou dvě organizace, které se zabývají spoluprací mezi domovy mládeže. Jsou jimi Poradní sbor pro domovy mládeže při Ministerstvu školství a Asociace domovů mládeže a internátů České republiky.

Asociace domovů mládeže a internátů České republiky

Asociace domovů mládeže a internátů České republiky (dále jen ADMIN ČR) je občanské sdružení, jehož hlavním cílem je přispívat k rozvoji úrovně výchovné práce školských ubytovacích zařízení v oblasti metodické, odborné, organizační a legislativní.

ADMIN ČR sdružuje právnické i fyzické osoby. Činnost ADMIN ČR je zaměřena především na výchovu, sportovní a zájmové činnosti v době mimo vyučování a současně na všechny další oblasti, které ovlivňují podmínky pro ubytování a stravování žáků a studentů

Princip ADMIN ČR spočívá v tom, že se snaží: konzultovat s příslušnými institucemi všechny odborné záležitosti (s MŠMT ČR, odbory školství krajských úřadů a dalšími institucemi). Dle možnosti se snaží o spolupráci s výbory Poslanecké sněmovny a Senátu (konzultace a připomínky k legislativě). Vytvořit systém informací pro všechny členské školy a instituce. Účastnit se podpůrných projektů a grantů v oblasti odborného školství (ČR, zahraničí). Konzultovat s členskými institucemi o rekvalifikaci a celoživotním vzdělávání vychovatelů a asistentů pedagoga (podílet se na realizaci a inovaci). Zprostředkovávat členům zkušenosti z oblasti legislativy, zaměstnaneckých vztahů, odměňování, bezpečnosti práce a další právní a organizační problematiky. Organizovat metodické semináře z oblasti odborné a pedagogické. Prosazovat zájmy členů asociace. Spolupracovat s ostatními profesními asociacemi školství v rámci sdružení školských asociací CZESHA. (OS ADMIN, 2010)

Ředitel Domova mládeže Zeyerova se zmínil, že před dvěma roky byla snaha (vycházející od ADMIN ČR) o celorepublikové setkání ředitelů domovů mládeže, a to jak domovů mládeže samostatných, tak i domovů mládeže přičleněných. K setkání však zatím ještě nedošlo.

3. Domov mládeže Zeyerova

3.1 Historie Domova mládeže Zeyerova

Koncem 18. století u nás vznikaly první ústavy pro chudé, které se zřizovaly zejména v domovských obcích. Roku 1873 byl v Liberci položen základní kámen chudobince, který byl postaven na cestě do Lidových sadů. Brzy se ukázalo, že umístění i vlastní využití budovy je nevyhovující. Proto bylo roku 1897 rozhodnuto postavit nový chudobinec (domov důchodců). Byla vybrána rozsáhlá parcela na okraji tehdejšího Liberce, v ulici Polní, dnešní Zeyerově. Budovu vystavěla firma Gustav a Ferdinand Mikschové podle projektu městského stavebního architekta Adolfa Kaulferse. Stavba vystavěná v novogotickém stylu, s dvěma podlažími, s podkrovím a zvýšeným suterénem. Otevřena byla roku 1899. (Technik, 1995)

Obr. 5: Jubilejní chorobinec císaře Františka Josefa I. (Taller, 1996)

O jedenáct let později byl naproti této budově postaven druhý objekt starobince, který již nebyl tak honosný (chudobinec). Autorem projektu se stal Gustav Habel. Finance na výstavbu chudobince byly získány většinou ze štědrých darů majetných libereckých podnikatelů. Celý areál chudobince dostal název Jubilejní chorobinec císaře Františka Josefa I.

V každé budově bylo umístěno 82 potřebných osob. Část objektu byla využita i pro duševně choré, pro které tu byl zřízen i samostatný vedlejší vchod. (Taller, 1996) Ve střední části bydlely manželské páry, budova vlevo od vchodu byla určena pro muže, vpravo pro ženy. (Technik, 1995, s. 94)

V roce 1930 se začalo využívat i podkroví a kapacita chorobince se zvýšila o padesát lůžek. V novogotické, honosnější části byli umístěni staří a nemocní lidé ze zámožných rodin (dnešní dívčí budova). Ve druhé budově ti chudší (dnešní chlapecká budova). (Taller, 1996) Budova sloužila jako chudobinec až do druhé světové války. Po roce 1945 byl objekt upraven pro ubytování žáků středních škol a studentů vysokých škol. Studenti vysokých škol bydleli v jedné polovině budovy, a to v období mezi léty 1953-1956, dokud pro ně nebyla vybudovaná vlastní kolej.

Obr. 6: Vstup do dívčí budovy.

Dnes tato budova slouží jako Domov mládeže. Je složen z dívčí novogotické budovy (z roku 1899) a chlapecké budovy. Ubytování jsou zde studenti a žáci přibližně z patnácti škol v Liberci, například ze SPŠ strojní a elektrotechnické a VOŠ, SPŠ stavební, SPŠ textilní, Střední školy právní a VOŠ právní, Střední zdravotnické školy a Vyšší odborné školy zdravotnické, Gymnázia F. X. Šaldy, Střední pedagogické školy a dalších.

I přes různé stavební úpravy zůstal novogotický vzhled architektury zachován. To je také jeden z důvodů, proč jsou tyto stavby považovány za významnou kulturní libereckou památku. (Technik, 1995)

3.2 Funkce Domova mládeže Zeyerova

Funkce sociální, ochranná

Žáci mají v Domově mládeže Zeyerova zajištěno ubytování a stravování. Učí se zde samostatnosti, žít mezi jinými lidmi, dodržovat určitá pravidla a plnit povinnosti. V Domově mládeže Zeyerova jsou žáci rozřazeni do výchovných skupin (podle věku), každá skupina má svého vychovatele. Navíc se v Domově mládeže Zeyerova nachází ještě pomocný vychovatel, který se vyskytuje na hlavní službě.

Funkce emocionální

Vychovatelé se snaží nějakým způsobem usnadnit žákům prvních ročníků přechod z domácího prostředí do úplně nového a cizího světa. Všeobecně by se dalo říci, že pro většinu žáků představuje tato změna něco zcela nového a ne úplně jednoduchého. Na povaze žáka záleží, jak dobře a rychle se dokáže této změně přizpůsobit.

Pro žáky prvních ročníků jsou na začátku školního roku v Domově mládeže Zeyerova připraveny různé hry. Díky nim se noví žáci lépe seznámí. Vychovatel k tomu řekl: *„Kdy přijdou první ročníky, tak dělám takový netradiční desetiboj. To znamená, že potřebujeme ty děti dát dohromady, ty první ročníky. Někde ve školách to dělají harmonizační dny. Tak my děláme takový sportovní odpoledne, kde je rozřadíme do družstev a oni plní různé disciplíny.“*

Nově příchozí žáci jsou ubytováni na společném patře budovy (např. v prvním patře jsou první ročníky, ve druhém druhé ročníky, atd.). Tím se dostanou do kontaktu s vrstevníky, s lidmi, kteří jsou na tom v dané chvíli stejně jako oni. Ke kontaktu mezi žáky dochází i při různých kroužkách a zájmových aktivitách. Ty jsou v Domově mládeže Zeyerova připraveny pro kvalitní náplň volného času žáků. O tom více v zájmové, rekreační, sportovní, tělovýchovné a kulturní funkci. Domov mládeže Zeyerova také poskytuje žákům určitou sociální oporu, ta ovlivňuje zvládání náročných situací, kterým jsou žáci vystaveni.

Funkce výchovně vzdělávací

V Domově mládeže Zeyerova je zavedený tzv. studijní klid. Studijní klid mohou žáci ke studiu využít či nikoliv. Vychovatelé žáky nesmí do učení nutit. Žák si sám musí uvědomit, zda se potřebuje učivu věnovat.

Žáci mohou studovat buď na svých pokojích, nebo ve společné studovně. Na pokojích má každý žák k dispozici svůj vlastní stůl, na kterém může psát své školní práce. Vychovatelé zdarma nabízejí aprobovanou výuku několika jazyků. Pokud mají kompetence i k jiným předmětům, mohou žáky doučovat. Domov mládeže Zeyerova se snaží o spolupráci se všemi školami ubytovaných žáků. Při studijních problémech jsou vychovatelé, pokud to je v jejich silách, žákům k dispozici. Studijní výsledky žáků jsou v Domově mládeže Zeyerova kontrolovány. Žákův zhoršený školní prospěch se odrazí i v Domově mládeže Zeyerova, a to kratšími vycházkami.

Funkce zájmová

Žáci se mohou v Domově mládeže Zeyerova učit výtvarným a rukodělným činnostem, vychovatelé zajišťují odborné vedení sportovních aktivit (aerobic, plavání, stolní tenis, míčové hry -odbějená, florbal, sálová kopaná, fotbal, košíková). V Domově mládeže Zeyerova se mohou žáci účastnit také kulturních akcí. Navštěvují divadla, kina, galerie, muzea, cestopisné a jiné přednášky. I nabídky sportovních aktivit jsou rozsáhlé: návštěva bazénu, cvičení na trampolínách, noční lyžování na Ještědu, atd.

Volnočasové aktivity se zde dělí na ty, které jsou pořádány jednou za rok, další jsou jen v danou sezónu, a potom jsou zde kroužky a aktivity opakující se každý týden. Mezi akce pořádané jednou do roka patří např.: kuličkyjáda, netradiční desetiboj. Do měsíčních akcí je zahrnuto: lyžování, sněhové stavby, atd. Mezi pravidelně se opakující kroužky patří např.: výtvarný kroužek, keramický kroužek, pletení ponožek, florbal, sálová kopaná, atd. Všechny tyto činnosti jsou obsaženy v celoročním plánu. Každý vychovatel má ještě svůj měsíční plán. Vychovatel Domova mládeže Zeyerova k tomu dodává: „*Vždycky si na ten měsíc odsouhlasíme na poradě plán, co se bude dělat, v tom vzdělávacím rozvíjení osobnosti. To se tak jmenuje. Kultura, sport a veřejně prospěšné práce. Takže na ten měsíc se vždycky něco odsouhlasí. A já si tady pak píšu datum, kdy jsme to splnili nebo nesplnili nebo se to nedělalo jo.*“

Funkce rekreační

Žáci mají dle Vnitřního řádu vymezené své osobní volno. Po dobu trvání osobního volna mohou být žáci mimo Domov mládeže Zeyerova, nebo se mohou v jeho prostorách věnovat zájmovým činnostem, popř. školní přípravě. Také v době studijního klidu se mohou ti žáci, kteří se nemusí připravovat do školy, věnovat některým volnočasovým aktivitám. Vychovatelé žáky do ničeho nenutí, snaží se jen, aby si žák mohl vhodným

způsobem odpočinout od školy. Aby se naučil, jak nabrat a zregenerovat své síly. Předávají mu poznatky z oblasti duševní hygieny a pestrout paletou zájmových činností učí žáka, aby si uměl vhodně zorganizovat režim dne.

Funkce sportovní, tělovýchovná a kulturní

Jak již bylo zmíněno výše, žáci mají v Domově mládeže Zeyerova k dispozici mnoho volnočasových aktivit. Ale nejsou omezeni jen na budovu Domova mládeže Zeyerova. Vychovatelé a vedení Domova mládeže Zeyerova se snaží spolupracovat i s jinými institucemi a organizacemi. Nabízí například návštěvu kin, divadel, galerií, muzeí, bazénu, skoky na trampolínách (v nádražní hale), v zimě noční lyžování, běžky, aj. Nabídky na tyto akce jsou pro žáky vystaveny na chodbách Domova mládeže Zeyerova. Vystaven je také týdenní plán stále se opakujících kroužků. Každý žák či student se tedy může zapsat na zájmovou činnost, která ho baví a vyhovuje mu.

Funkce sebevýchovná a sebevzdělávací

Žák se v Domově mládeže může samostatně rozhodovat o naplnění svého volného času. V nabídce volnočasových aktivit si sám zvolí tu, která mu vyhovuje. Sám si také určí, zda se bude připravovat do školy, či nikoliv. Jak již bylo zmíněno, v Domově mládeže Zeyerova existuje Studijní klid. Žák ho může využít, ale není to jeho povinnost. Záleží pouze na něm, jak se rozhodne. Žáci mohou v Domově mládeže Zeyerova rozvíjet své vědomosti, dovednosti, návyky a schopnosti.

Funkce socializační

Kontaktem žáků s ostatními ubytovanými se vyvíjí jejich osobnost. Musí se naučit komunikovat nejen se svými vrstevníky, ale i s autoritou v podobě zaměstnanců domova mládeže. Protože v Domově mládeže Zeyerova jsou ubytovány dívky i chlapci, dochází k interakcím mezi nimi. Vychovateli domova mládeže Zeyerova připadá setkávání chlapců a dívek v pořádku. Vyjádřil se k tomu takto: „*Ten kontakt dívek a kluků, ten je v pořádku si myslím. Například, když jsou chlapecké třídy uzavřené jo a žádnou holku tam nemají, tak ta výchova no. Ty kluci, na nich je to znát. A jsou třídy, kde jsou žáci smíšený, kluci i holky, tak ty kluci se chovají úplně jinak. A to si pak nesou do celého života.*“

Učení se samostatnosti

Tuto funkci plní Domov mládeže už jen tím, že tu žáci žijí. Odloučí se od rodiny a známého prostředí a řeší spoustu nových situací. Musí se starat sami o sebe, o své věci. Učí se zacházet s kapesným. Všechny tyto faktory pozitivně přispějí k vývoji jedince.

3.3 Vnitřní řád Domova mládeže Zeyerova

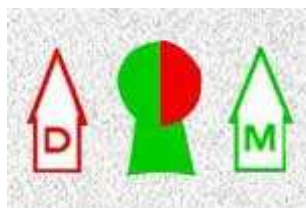
Vnitřní řád Domova mládeže Zeyerova a režim dne je přizpůsoben jednotlivým věkovým kategoriím. Vnitřní řád je složen z několika částí:

- Základní ustanovení – zde je zmíněno, z jakých zdrojů řád domova mládeže vychází.
- Práva a povinnosti ubytovaných žáků a studentů.
- Ubytovaní a stravování.
- Výchovná opatření – co může být studentovi odměnou, a co ho naopak čeká za porušení vnitřního řádu.
- Režim dne – podrobně jsou zde popsány jednotlivé fáze dne.
- Závěrečná ustanovení – kdy nabývá vnitřní řád účinnosti, kde je řád vyvěšen. Je zde vyslovena i povinnost žáků a studentů vnitřní řád znát a řídit se jím.
- Přílohy k Vnitřnímu řádu:

Příloha č. 1. Bezpečnostní hygienické a protipožární předpisy.

Příloha č. 2. Aktuální příloha k Vnitřnímu řádu pro daný školní rok. Obsahuje ceny stanovené za ubytování, stravování a další poplatky (za počítač, radiopřijímač, za připojení k internetu).

Vychovatel si s žáky (většinou s prvními ročníky) vypíše na papír několik pravidel, která na dalších schůzkách všichni společně recitují. Vychovatel takto sepsaná pravidla nosí na každou schůzku. Žáci z toho mají občas legraci, ale jak řekl vychovatel: *„Oni přijmou takhle těch pár pravidel, který si z toho vyjmu ... daleko lépe, než kdybych jim to pořád sáhodlouze předčítal. Vnitřní řád visí tam a říkám neznalost zákona neomlouvá. Pokud ti něco není jasné, tak si to běž nastudovat.“*

Obr. 7: Znak Domova mládeže Zeyerova. (Dm-Zeyerova, 2010)

3.4 Vybavení Domova mládeže Zeyerova

V Liberci se nachází čtyři domovy mládeže. Od 1. ledna 2010 je Domov mládeže Zeyerova posledním samostatným domovem mládeže v Liberci. Ostatní domovy mládeže jsou přiřčeny k nějaké další instituci či organizaci.

Domov mládeže Zeyerova má kapacitu 412 míst. (Dm-Zeyerova, 2010) V současné době není kapacita Domova mládeže Zeyerova zcela naplněna. Ubytováno je zde přibližně asi jen 130 chlapců a 200 dívek. Jak se zmínil vychovatel, ve školách je málo žáků, a to se promítne i do počtu žáků ubytovaných v Domově mládeže Zeyerova.

Vnější prostředí Domova mládeže Zeyerova

Domov mládeže v Zeyerově ulici 33 je umístěn na vyvýšené planině nad údolím řeky Nisy. Nachází se v tiché a klidné části města Liberce. Ale zároveň je vzdálen jen sedm minut chůze od středu města. (Dm-Zeyerova, 2010) O umístění Domova mládeže Zeyerova se vychovatel vyjádřil takto: „*Takhle, umístění je ideální, jsme tu celkem blízko města. Všechny ty školy jsou dobře dostupné, buďto pěšky nebo tady máme autobusovou stanici, která jezdí všude, kde je potřeba. Městská doprava je tady blízko, udělají dva kroky. Ale já mám na to jiný názor. Já (smích) já bych byl radši, kdyby ty studenti nejezdili autobusem, ale chodili pěšky. Už jenom kvůli zdravému životnímu stylu. Někteří chodí a někteří ne.*“

Obr. 8: Dívčí budova. (Dm-Zeyerova, 2010)

Obr. 9: Chlapecká budova. (Dm-Zeyerova, 2010)

Domov mládeže Zeyerova se skládá ze dvou budov, v jedné jsou ubytovány dívky (obr. č. 8), a v druhé chlapci (obr. č. 9). Půdorys budov má podobu rozevřeného písmene U a přední průčelí (dlouhé 110m) je obráceno k jihu. Budovu tvoří suterén a dvě podlaží. Nároží střední části je zdobeno věžičkami, v nichž jsou umístěny vstupy.

Okolo Domova mládeže Zeyerova se nachází velká a prostorná zahrada, kde mohou žáci trávit svůj volný čas. „*Obrovská zahrada, to žádný domov mládeže nemá. Parková úprava, v létě to je fakt parádní.*“ vyjádřil se o zahradě vychovatel. Zahrada má výměru cca čtyři ha, nacházejí se zde čtyři tenisové kurty, fotbalové hřiště a tenisová zeď. Část pozemku je upravena jako ovocný sad. (Technik, 1995)

O zázemí Domova mládeže Zeyerova vychovatel řekl: „*To se vybudovalo v podstatě v devadesátém až devadesátém druhém roce, když jsem tu byl, tak ještě bylo dost peněz ... Takže se dost věcí vybudovalo pro ty studenty jo. Myslím třeba ty tenisové kurty.*“

Z rozhovoru jsem se také dozvěděla, že dříve existovaly v Domově mládeže Zeyerově brigádnické povinnosti. Protože krásný areál Domova mládeže Zeyerova se musí nějakým způsobem udržovat, měl dříve každý žák povinnost odpracovat si na pozemku Domova mládeže Zeyerova nejdříve 20 a později 10 hodin za rok. Veškeré aktivity mají žáci v areálu Domova mládeže zdarma, a proto např. než vyšli na tenisové kurty, museli si je upravit. Školní inspekce však tyto brigádnické povinnosti zakázala. Žáci se totiž nesmí nutit pracovat. Domov mládeže Zeyerova tedy zrušil brigádnické povinnosti a zavedl veřejně prospěšné práce, které do této doby fungují.

Vnitřní prostředí Domova mládeže Zeyerova

Podle paragrafu číslo 5, vyhlášky č. 108/2005Sb.(Vyhláška o školských výchovných a ubytovacích zařízeních a školských účelových zařízeních) je uvedeno rozřazení domovů mládeže podle výše úplaty, která se člení na pokoje. Pokoje se rozřazují do I. a II. kategorie dle počtu lůžek na pokoji a umístění a počtu sociálních zařízení. Pokoje, které mají nejvýše tři lůžka, se zařazují do I. kategorie. Pokoje se čtyřmi až šesti lůžky spadají do II. kategorie.(Ministerstvo, 2006)

V Domově mládeže Zeyerova se nachází převážně tří, čtyř až pětilůžkové pokoje. Sociální zařízení je společné pro více žáků. Mluvíme tedy o pokojích II. kategorie. V rozhovoru to potvrdil i vychovatel slovy: „*My jsme druhá kategorie, protože nesplňujeme to, že ... nemáme ty dvoulůžkové pokoje, máme tří, čtyřlůžkový pokoje. A pak máme sociálku společnou, na chodbě. Jo pro tu třeba půlku chodby máme společnou sociálku. A to už je druhá kategorie.*“

Obr. 10: Pokoj žáků. (ODM, 2010)

Obr. 11: Společné sociální zařízení. (ODM, 2010)

Dále bylo z rozhovorů zjištěno, že každý žák má na pokoji k dispozici vlastní postel, noční stolek, skříň a stůl (dříve byl na pokoji jeden společný stůl). *„Dříve to bylo horší, tam měli jeden stůl vprostřed místnosti jo. Ale teď má každý svůj pracovní stolek se skříní.“* (vychovatel). Ve spolupráci s bytovým architektem nechal Domov mládeže Zeyerova pokoje nově vybavit. Architekt pomohl Domovu mládeže Zeyerova splnit jednoduché požadavky, které na nové vybavení a ubytování měl (nábytek měl být funkční, esteticky a hygienicky vyhovující). Použitím nového nábytku se snížil i počet lůžek na pokoji.

Jednou týdně provádí žáci na svých pokojích generální úklid. Uklízečka má do pokojů ubytovaných přístup zakázán. Může v nich uklízet pouze o prázdninách, v rámci ekonomické činnosti.

V Domově mládeže Zeyerova se nachází také jídelna, kde se žáci pravidelně stravují. Přípravují se zde snídaně, obědy a večeře. Vydání všech jídel během dne je časově omezeno dle Vnitřního řádu Domova mládeže Zeyerova. V prostorech Domova mládeže Zeyerova mají žáci k dispozici i malou kuchyňku s plotýnkovým vaříčem a rychlovarnou konvicí.

Budovy jsou vytápěny centrálně. Jak řekl vychovatel, dříve se zde topilo uhlím (což je podstatně levnější), ale Liberecký kraj přiměl Domov mládeže Zeyerova přejít na tento druh vytápění.

Obr. 12: Společenská místnost.

Obr. 13: Místnost s televizí.

V budově Domova mládeže Zeyerova jsou vyčleněny také prostory určené pro trávení volného času ubytovaných žáků (prostory pro zájmovou, zábavní a společenskou činnost). Jsou jimi: studovny (4), klubovny s televizory, pracovna s PC, internetem, tiskárnou a kopírkou, společenská místnost, místnost s klavíry, knihovna, posilovna, stolní tenis, výtvarný kroužek, keramická dílna a diskotéka.

Obr. 14: Posilovna.

Obr. 15: Diskotéka – MUSIC CLUB KOMAT.

Nejrůznější kroužky probíhají nejčastěji právě v prostorách studoven. Setkávání žáků v těchto prostorech slouží mimo jiné i ke vzájemné komunikaci mezi žáky, mezi chlapci a dívkami, mezi mladšími a staršími žáky.

Obr. 16: Knihovna.

Obr. 17: Nabídka volnočasových aktivit.

Do budoucna plánuje Domov mládeže Zeyerova v rámci údržby vyměnit okna. Stará již neplní svou funkci a jejich výměnou se ušetří i energie, která zchátralými okny uniká.

3.5 Financování Domova mládeže Zeyerova

Názor vychovatele na finance v domovech je jednoznačný: „*No samozřejmě, finance se řeší ve školství (pousmání) já si myslím všude, jo. Natož tady u nás.*“ A jak je na tom s financemi Domov mládeže Zeyerova? Z uskutečněného rozhovoru vyplynulo následující. Budova Domova mládeže Zeyerova je majetkem města a bez jeho svolení se nemůže na budově nic přestavovat nebo jakýmkoliv způsobem měnit. Domov mládeže Zeyerova je dotován Libereckým krajem. Nemusí platit městu nájem, ale zato musí celý svůj areál udržovat z dotací od Krajského úřadu Libereckého kraje.

Platby žáků za ubytování tvoří další příjem domova mládeže, kterým se pokryje část služeb. Existuje i možnost přivýdělku, a tou je vedlejší činnost domova mládeže. „*Takhle, my jsme příspěvková organizace. To znamená, že my si můžeme vydělávat peníze různými činnostmi. Ale všechno to je vždycky vázaný na to, jaký peníze se mohou na co použít jo.*“ řekl vychovatel. V době prázdnin Domov mládeže Zeyerova ubytovává ve svých prostorách různé organizace a instituce. K těmto účelům byl Domov mládeže Zeyerova využit např. při Jizerské 50, při Mistrovství světa, ubytovávají se zde také různé školy, ZUŠ, sdružení bank, atd. Další možností na zlepšení finanční situace by mohl být sponzorský dar. Bohužel v Domově mládeže Zeyerova se tento druh financování nevyskytuje.

Domov mládeže Zeyerova je tedy financován částečně z plateb ubytovaných žáků, z peněz od Krajského úřadu Libereckého kraje (na provoz Domova mládeže Zeyerova) a z vedlejší činnosti Domova mládeže Zeyerova. Vychovatel k tomu řekl: *„Takže my dostáváme na počet žáků nějaké peníze, se kterými pak musíme hospodařit. A čím víc máme studentů, tak jsem na tom líp. Čím méně, tak zas musíme ... přepočítávat ty koeficienty. No ale pak z toho vychází takové ty cifry jo, že máme mít ... 2,35 uklízečky. Kuchařek máme mít 4,52 jo (smích), vychovatelů máme mít, já nevím 12,71. Jo tak to jsou takový nesmyslný koeficienty. A na to se dostane přiděl peněz, s kterými pak hospodaří naše vedení.“*

Cena za ubytování se stanovuje dle vyhlášky č. 108/2005 Sb. Jedná se o vyhlášku o školských výchovných a ubytovacích zařízeních a školských účelových zařízeních. Podle této vyhlášky stanoví ředitel Domova mládeže Zeyerova výši plateb. Jak již bylo řečeno, Domov mládeže Zeyerova se řadí do pokojů II. kategorie. Cena za jedno lůžko na jeden kalendářní měsíc v pokoji druhé kategorie činí nejvýše 900 Kč. (Ministerstvo, 2006) *„Takže to je finančně „zastropované“ nějakou cifrou. Ale ty první kategorie to už jsou ty, kde třeba mají dvoulůžkové pokoje, a kde mají buňku se sociálním zařízením. Tak to je první kategorie, a tak tam je to zase dražší, že jo.“* Řekl vychovatel.

Z rozhovoru jsem se dozvěděla, že náklad na lůžko v Domově mládeže Zeyerova činí 3200 Kč. Z toho ubytovaný žák či student platí 750 Kč. O výši plateb řekl vychovatel toto: *„Takže jsme celkem myslím v takové té nižší ... hranici, protože se snažíme těm studentům vyjít v tomto směru vstříc a těm rodičům taky.“*

Při rozhovoru bylo zjištěno, že na finanční problémy naráží Domov mládeže Zeyerova neustále, skoro při všech svých činnostech. Ať se jedná o kroužky v Domově mládeže Zeyerova, o provozování různých zábavných aktivit, návštěv kulturních zařízení, víkendové pobyty v Domově mládeže Zeyerova, v přírodě, apod. Pokud jde o kroužky v domovech mládeže, je samozřejmě žádoucí, aby jejich paleta byla co nejpestřejší. Volnočasové aktivity se tak přiblíží všem ubytovaným, žák si může lépe vybrat a nehrozí vznik nudy (která v mnohých případech vede k tomu, že se žák nechá zlákat k sociálně patologickým jevům). S financemi souvisí i snižování počtu personálu. Pokud bude méně vychovatelů, bude méně specialistů na různé volnočasové aktivity, a tím bude i menší výběr kroužků a dalších aktivit pro ubytované žáky.

Jako možné řešení se nabízí tvorba projektů, na které pak domov mládeže dostane grant. Jak jsem se však dozvěděla, s tímto postupem nemá Domov mládeže Zeyerova dobré zkušenosti. *„Naposledy jsem dělal nějaký, ono to zní tak, vždycky udělej projekt. Udělej projekt, abychom mohli žádat o granty. A já pak píšu ..., žádost o grant. Například jsem si sehnal ty Čertoryje. V Čertoryjích tam je taková známá opičí dráha, že jo. Leze se ve výškách po lanech, visí se tam a blbne. Tak, tak jsem žádal o grant. Musí to být všechno doložené. Tak jsem si to tam zajistil, ..., spočítal jsem, kolik by přispívaly ty děti jo. A oni mi stejně napsali, že ten grant nemůžeme dostat. Tak já jsem zase volal do Čertoryjí, že tedy to není možné. Protože, když jsem spočítal, že žáka to bude stát přes tisícovku, tak se mi všichni odhlásili.“* Vychovatelé se zúčastňují různých školení, kde je učí jak tyto projekty vytvořit, a jakým způsobem o grant zažádat.

Nedostatek financí ve školství se ve všech jeho oblastech odráží. Je však důležité si uvědomit, že na některých místech by se s penězi šetřit nemělo. Někteří lidé vidí v domovech mládeže jen ubytování pro žáky, případně zajištění jejich stravování. Ale co by se stalo, kdyby se finance v domovech mládeže používali jen na ubytování a stravování žáků. Kdyby kromě vrátnice nebyl v domovech mládeže přítomen nikdo, kdo by na žáky dohlížel. Dokázal by si vůbec někdo představit, co všechno by žáci v tomto věku byli schopni bez dohledu provést.

Vychovatel během rozhovoru vyjádřil určitou tendenci, která by mohla domovy mládeže potkat. *„Snažíme se, tu úroveň pokud to ještě půjde tak udržet. Jenže (důraz). Finance. Bude míň žáků, to znamená, že zase budeme muset propustit nějakého vychovatele. Zase bude míň skupin. A to už se projeví. Ten vychovatel je na té skupině do jisté míry vázaný. Má na starost, například 30 studentů a o ně se musí starat po té výchovné stránce, dodržování toho režimu dne. A čím méně nás tady bude, tím méně se můžeme věnovat těm volnočasovým aktivitám. Je to zase o penězích. Školství se bude snažit, aby nás tady bylo méně. Vůbec mě někdy připadá, že by nejradši školství řeklo, vždyť tady stačí vrátný, on je uhlídá, že jo. Nazdar. To je taky řešení.“*

3.6 Vztah Domova mládeže Zeyerova s jinými subjekty

V Domově mládeže Zeyerova je zaměstnáno 12 hlavních vychovatelů a pár pomocných vychovatelů. Každý z hlavních vychovatelů má určitou specializaci, díky které nabízí ubytovaným žákům kvalitní náplň volného času. Z rozhovoru s panem ředitelem jsem se dozvěděla, že při přijímání vychovatelů do domova mládeže hraje důležitou roli včetně vzdělání vychovatele také to, zda má vychovatel specializaci na nějaké volnočasové aktivity (zda může nějakým způsobem pozitivně přispět k trávení volného času ubytovaných žáků).

Spolupráce Domova mládeže Zeyerova s jinými domovy mládeže

Z rozhovoru s ředitelem bylo zjištěno, že Liberecký kraj pořádá dvakrát do roka setkání domovů mládeže. Pouhé dva další kraje tyto sešlosti pořádají také, jiné se tím nezaobírají.

Spolupráce Domova mládeže Zeyerova s rodiči

Vzájemná komunikace Domova mládeže Zeyerova s rodiči je průběžná a většinou dobrá, řadí se mezi ty nejhojnější. V Deníku výchovné skupiny si vychovatel píše, se kterými rodiči a kdy jednal. Zda byl rozhovor osobní či telefonický, a čeho se týkal.

Někteří rodiče navštíví Domov mládeže Zeyerova po třídních schůzkách žáka. To znamená tak čtyřikrát do roka. Jiní ho kontaktují telefonicky, aby se dozvěděli, zda je vše v pořádku, popř. zda je něco v nepořádku. A ti další se podle slov pana vychovatele objeví v Domově mládeže Zeyerova na začátku a pak zase až na konci školního roku.

Pokud má žák problémy, tak se je Domov mládeže Zeyerova snaží vyřešit. Ale přesto je potřeba, aby o nich věděli i rodiče žáka. Vychovatel k tomu řekl: „*Já je informuji o všem. Nehledě na to, že ty důležité věci, jako třeba prospěch, záškoláctví nebo nedej bože nějaké drogy. Alkohol je droga, kouření je také droga, marihuana, že jo, což je běžná záležitost u středoškoláků. Tak to zásadně s rodiči. To si v žádném (důraz) případě nemůžeme dovolit nechávat pro sebe.*“

Spolupráce Domova mládeže Zeyerova se školami

Na otázku, z kolika škol jsou zde žáci ubytovaní, vychovatel odpověděl: „*Vlastně ze všech středních škol v Liberci. Toto je středoškolské zařízení jo. My se snažíme spolupracovat se všemi středními školami. Tím pádem ... naše nabídky jsou ve všech středních školách. Záleží, jak jsou k nám oni vstřícní.*“ Dozvěděla jsem se, že přibližně tak se dvěma školami Domov mládeže Zeyerova nespolupracuje. Důvod je prostý, tyto školy mají svůj vlastní domov mládeže, který je ke škole přičleněn.

Stejně jako se do Deníku výchovné skupiny zaznamenává spolupráce s rodiči, zaznamenává se i spolupráce se školami, které žáci navštěvují. Vychovatel zastává názor, že spolupráce se školou je slabší než spolupráce s rodiči žáků. Na otázku čeho se tato spolupráce týká, vychovatel odpověděl: „*My jsme třeba dříve chodili na třídní schůzky, ale měli jsme z toho takový pocit, že spíš zdržujeme ty rodiče. Stáli jsme ve třídě jak „tvrdý Y“. A rodiče pak stejně utíkali po tom, co si s nimi kantor promluvil. Kantoři na nás taky tak koukali, jako co obtěžujeme. Tak jsme to zrušili. Takže my už do těch škol moc nechodíme.*“

Spolupráce vychovatelů se školami je zaměřena spíše na řešení výchovných a prospěchových problémů. Iniciativa vychází převážně z Domova mládeže Zeyerova.

„*Problém s těmi školami je ten, že třeba třídní ví, že ten student je tady na internátě jo. Ale kolikrát už se mi stalo, zrovna letos, že mi volali rodiče, že jim dítě nechodí do školy. A že se to dozvěděli od třídního. A to je třeba až po měsíci nebo po dvou měsících. A kdyby ten třídní zavolal nám, že tento týden tam nebyl „pacholek“. Jestli je tady nebo není nebo jak to s ním je. Tak bychom to řešili hned. On odešel od nás, jako že jde do školy. A do školy nedošel, což je taky možné jo. Takže většinou se to k nám dostane až přes rodiče. Já pak volám, dohaduji se s třídními, nakonec se domluvíme: „Kdyby něco, tak nám zavolejte.“ Ale je to škoda, protože jinak by se to dalo podchytit včas. Na jednu stranu, já se nedivím. Ten kantor je tam tak divoký z toho všeho, co se tam na něho řítí, že ještě, aby se zajímal o nějaký intr. Na to už nemá sílu ani nervy. Ale přeci jenom je to škoda.*“

Další spolupráce Domova mládeže Zeyerova se školami se týká vzájemného využívání prostorů těchto institucí. V zimním období navštěvují vychovatelé s žáky tělocvičny škol, se kterými jsou domluveni (stavební, elektrikářská). A naopak v létě dá Domov mládeže Zeyerova školám k dispozici svůj areál. Školy sem chodí v době tělocviku hrát fotbal, tenis, atd. Tato spolupráce všem zúčastněným vyhovuje a počítá se s ní i do budoucna.

Domov mládeže Zeyerova a žáci

V Domově mládeže Zeyerova se nachází dvanáct výchovných skupin. Každou skupinu má na starosti jeden vychovatel. Žáci jsou do skupin rozřazeni dle věku a do pokojů podle studijního oboru. A to z toho důvodu, aby se setkávali stejně staří žáci. Při příchodu prvních ročníků do Domova mládeže Zeyerova prožívají všichni podobné pocity. Proto je dobré, pokud jsou tito žáci pohromadě. Když jsou na pokoji žáci ze stejného studijního oboru mohou se také společně připravovat na vyučování, popř. si pomoci s pochopením učiva probíraného ve škole.

Mezi problémy žáků, které se v Domově mládeže Zeyerova nejčastěji řeší, patří: záškoláctví, alkohol, marihuana a kázeňské přestupky. U kázeňských přestupků se vychovatelé snaží žáka spíše ovlivnit. A to soustavnou péčí než kázeňskými tresty.

Pokud mají ubytovaní žáci nějaký problém, mohou se vždy obrátit na vychovatele nebo na ředitele Domova mládeže Zeyerova. Ředitel také dbá na to, aby se problémy řešily včas. Nabádá žáky, aby se nebáli a řešili vše pokud možno ihned. Pro vyřešení věcí, které nejsou akutní, tzv. „nehoří“, slouží setkání Domovní rady.

Domovní rada

Na Domovní radě se setkávají zástupci skupin, kteří spolu s vedením projednávají různé problémy, připomínky, změny a nová řešení, která se jich týkají. Setkání Domovní rady se pořádají čtyřikrát do roka.

Stravovací komise

Stravovací komise se setkává dvakrát do měsíce. Na tomto setkání se projednává vše ohledně stravy v jídelně. Zástupci žáků mohou předložit své požadavky a připomínky, o kterých s vedením hovoří. Osoby odpovědné za stravování jim zpětně odpovídají, kde jsou možné změny a kde naopak vůbec. Existuje určitý potravinový limit, podle kterého se musí jídelny řídit.

Spolupráce Domova mládeže Zeyerova s dalšími subjekty

Další spolupráce Domova mládeže Zeyerova s jinými subjekty se týká prevence vzniku sociálně patologických jevů. V Domově mládeže Zeyerova se nachází dva vychovatelé, kteří jsou metodiky prevence sociálně patologických jevů. Tito vychovatelé museli absolvovat několik školení, aby se touto problematikou mohli zabývat. V této oblasti jsou žákům nabízeny různé programy a besedy. Vychovatel na téma prevence řekl: *„Jak se člověk nudí, dítě jak se nudí, tak začne zlobit. To je základní věc. My se jim snažíme preventivně podsunout takových lákadel, abychom je stáhli od nějakých nekalostí. Takže to je taková naše prevence vzniku sociálně patologických jevů. V tom máme výhodu oproti školám, že pracujeme s volným časem studentů.“* To znamená, že volnočasové aktivity představují v Domově mládeže Zeyerova nejdůležitější prevenci vzniku sociálně patologických jevů. Dále jsou zde pro žáky pořádány různé přednášky a besedy. Podle vychovatele je ale v poslední době těžké sehnat někoho, kdo může kompetentně o těchto problémech hovořit (převážně o drogové problematice).

Domov mládeže Zeyerova si nejvíce chválí spolupráci s policií ČR. *„S policií se dobře spolupracuje. Přijdou i na besedu jo. Měli jsme je tady dvakrát. Většinou takové akce děláme pro první ročníky, ale o tyto přednášky a besedy měly zájem i druhé a třetí ročníky.“* Řekl vychovatel.

4. Empirický výzkum

Pro účely práce se provedlo výzkumné šetření pomocí metody rozhovoru a metody dotazníku. Tyto metody empirického výzkumu se hodily nejvíce pro zjišťování údajů, které byly k práci zapotřebí. Jako první byl proveden rozhovor s vychovatelem Domova mládeže Zeyerova. Poté následovala dotazníková metoda, určená žákům ubytovaným v Domově mládeže Zeyerova. Ze všech ubytovaných byly vybrány čtyři skupiny žáků: chlapci z prvních ročníků (18 chlapců), chlapci z třetích ročníků (25 chlapců), dívky z prvních ročníků (27 dívek) a dívky z třetích ročníků (15 dívek) středních škol. Byl zjišťován názor dívek i chlapců a zároveň žáků žijících v Domově mládeže Zeyerova prvním nebo třetím rokem. Dívky a chlapci mohou mít na stejnou problematiku jiný pohled. A žáci žijící v Domově mládeže Zeyerova první rok mohou řadu věcí vidět jinak, než žáci žijící zde již třetím rokem.

U metody dotazníků i u metody rozhovoru byly použity podobné otázky. Díky tomu lze odpovědi žáků a personálu Domova mládeže Zeyerova porovnávat. Dotazníky byly vytvořeny výzkumníkem a žákům je zadávali vychovatelé.

4.1 Výzkumná sonda

Na otázky v dotazníku odpovědělo celkem 85 respondentů. První část dotazníku je tvořena otázkami typu: pohlaví, bydliště, škola, kterou navštěvují.

V další části dotazníku bylo zjišťováno, zda se žákům líbí okolí Domova mládeže Zeyerova (dále jen DM Zeyerova). Většina respondentů shledala okolí DM Zeyerova vyhovujícím, okolí se jim líbí (43 %) nebo docela líbí (45 %). Toto zjištění může souviset, jak s dobrým umístěním DM Zeyerova, tak s jeho velkým a pěkným areálem. Jen jedno procento žáků uvedlo, že se mu okolí DM Zeyerova nelíbí vůbec, malá část žáků (11 %) odpověděla, že se mu okolí DM Zeyerova moc nelíbí. Z toho vyplývá, že DM Zeyerova by na svém prostředí neměla nic měnit, ale spíše se snažit ho udržet v takovém stavu, v jakém je dnes.

Co se týká vybavení domova mládeže, převážná většina žáků (72 %) si myslí, že DM Zeyerova je dobře vybaven, ale ještě by něco doplnila. Žáci by chtěli mít více počítačů, lepší rozvod internetu, WiFi připojení, více sprch, více televizí, lépe vybavenou tělocvičnu, kuchyň na chlapecké budově, mikrovlnku, lednici na pokoji, více prostoru a soukromí, více společenských událostí (s dívkami), nová okna a měkčí postele. Z provedeného výzkumu vyplynulo, že na špatný stav oken si stěžují spíše dívky. Další část respondentů (24 %), si myslí, že v DM Zeyerova mají vše, co potřebují. A jen pár žáků (4 %) není s vybavením spokojena a považuje ho za nedostačující.

Zjišťováno také bylo, zda se žáci stravují v jídelně DM Zeyerova. Z odpovědí žáků vyplynulo, že tuto možnost ve většině případů (61 %) využívají. Ale najdou se i tací (39 %), kteří do jídelny nechodí vůbec. Pokud jde o jídlo v jídelně, žáci jsou s ním spíše spokojení (34 %) a spokojeni (6 %). Nespokojených (11 %) a spíše spokojených (8 %) je méně. Nespokojeny jsou převážně dívky z prvních ročníků. Žáci, kteří nejsou se stravou spokojeni, mohou využít Stravovací komise.

Pro žáky ubytované v domově mládeže jsou důležité vztahy, kterými jsou obklopeni. Ty rozhodují o tom, zda se v tomto školském zařízení cítí žáci dobře či nikoliv. Jen jeden žák má s ostatními žáky v Domově mládeže Zeyerova špatné vztahy. Ostatní žáci uvádí, že mají s ostatními výborné (58 %) nebo docela dobré (41 %) vztahy. Jedná se o pozitivní zjištění. V domově mládeže Zeyerova tedy převažují dobré vztahy. Je však pravdou, že ani Domovu mládeže Zeyerova se nevyhýbají hádky, drobná nedorozumění a ponorková nemoc. Jak bylo zjištěno z dotazníků, tak i tyto projevy se zde objevují. Avšak u podobných zařízení nejsou tyto jevy zcela neobvyklé.

Z hlediska výchovně vzdělávací činnosti bylo zkoumáno, zda někdo na studijní výsledky žáků dohlíží. U většiny žáků (59 %) dohlíží na studijní výsledky žáka rodiče i vychovatelé. Na ostatní dohlíží buď jen rodiče (19 %) nebo vychovatelé (15 %). A malou část žáků (7 %) nikdo nekontroluje.

Pokud dostanou žáci špatnou známku, má to různé následky. Hodně z nich (60 %) trápí špatné svědomí a snaží si známku opravit. Některým žákům se zkrátí v DM Zeyerova vycházky (19 %) nebo jim rodiče zakazují chodit ven (3 %), mohou mít zakázané i zájmové činnosti (6%), dokud si známku neopraví. Další respondenti (12 %) vypsalí jiné možnosti. Například, že jejich získaná špatná známka nemá žádné následky, má různé následky (podle předmětu, vážnosti a okolností), projeví se kázáním rodičů, hádkou s rodiči, zákazem rodičů nebo to vadí samotným respondentům, či jim to zkazí náladu.

Žáci v dotazníku uvádí, že v DM Zeyerova existuje studijní doba, kterou mají stanovenou v určitý čas (19.00-21.00). Z dotazníku vyplynulo, že ne všichni tuto dobu pro studium využívají.

Další otázkou bylo, kolik času stráví žáci denně přípravou do školy. 52 % respondentů odpovědělo, že se připravuje maximálně jednu hodinu denně, 33 % maximálně dvě hodiny denně, 8 % se připravuje tři i více hodin denně a 7 % se nepřipravuje vůbec.

Většina žáků se tedy do školy připravuje. Není ale jasné, zda k tomu přispěla kontrola studijních výsledků, zavedená studijní doba v DM Zeyerova nebo následky, s kterými by se žák po zhoršení studijního prospěchu musel vyrovnat. Na studijní výsledky žáka a na přípravu do školy mají nejspíše vliv všechny tyto faktory. Mohou se vzájemně podporovat a motivovat žáka ke studiu.

Další část dotazníku je věnována volnočasovým aktivitám. Nejdříve byla položena otázka, jak žáci tráví svůj volný čas. Jeden žák mohl označit i více možností. Převažovaly tyto odpovědi: volný čas tráví žáci se svými kamarády (21 %), poslechem hudby (20 %), sledováním televize a „surfováním“ na internetu (17 %), sportem (12 %), četbou knihy (9 %), v restauračním zařízení (6 %), uměleckou činností (4 %), tancem (3 %), návštěvou diskotéky (2 %) a jinými činnostmi (6 %). Jako jiné činnosti žáci uváděli: spaní, učení, učení se cizích jazyků, venkovní aktivity, hraní fotbalu, procházky, nákupy, hokej, kino, pouštění filmů na pokoji, pobytem v knihovně, ve městě, v kavárně, s přítelem, se spolubydlícími, a že svůj čas tráví smysluplně, dle nálady.

Dále se zjišťovalo, jestli volnočasové aktivity nabízené Domovem mládeže Zeyerova žákům vyhovují. Převážná většina žáků (44 %) je s volnočasovými aktivitami v DM Zeyerova spokojena, někteří by ještě výběr doplnili (16 %). A jen pár žáků (6 %) uvedlo, že jim tyto aktivity nevyhovují. Zbytek žáků (34 %) trpí nedostatkem času, takže volnočasové aktivity v Domově mládeže Zeyerova nevyužívají.

Dotazník obsahuje také otázky, u kterých se mohli žáci více rozepsat. Tyto otázky se týkají vztahu respondentů k DM Zeyerova.

Není jednoduché přijít ze známého prostředí domova do zcela neznámého nového světa. Pro většinu lidí taková změna není jednoduchá, a ne všichni se s ní umí dobře vyrovnat. Proto bylo zjišťováno, jak tento přechod do nového prostředí vnímali žáci ubytovaní v Domově mládeže Zeyerova. Žáci odpovídali různě. Nejčastěji uvádějí, že pro ně bylo těžké odloučení od rodičů a svých dosavadních přátel, zvyknout si na nové lidi, nové prostředí, nový režim, na nový styl života, na určitou ztrátu soukromí, na život se spolubydlícími a na určitou soběstačnost. Byly zde i zmínky o tom, že si žáci těžko zvykali na tvrdé postele, na stravu (i nošení příborů do jídelny), na společné sociální zařízení, na nedostatek financí a na netolerantní spolubydlící. Někteří si zvykli rychle a při příchodu do DM Zeyerova neměli s ničím problémem.

Dále respondenti psali o svých pozitivních a negativních zkušenostech s DM Zeyerova. Odpovědi jsou zajímavé a mnohé vypovídají o zdejším životě. Na otázku, jakým způsobem Tě obohatil život v DM Zeyerova, odpovídali žáci následující: osamostatnil(a) jsem se (s tím souvisí i vyšší sebevědomí), našel(a) jsem zde nové přátele, seznámil(a) jsem se s novými lidmi, hlouběji jsem porozuměl(a) lidským vztahům, poznal(a) jsem nové město, začal(a) jsem si více vážit domova, rozvinul(a) jsem své umělecké schopnosti a celkově si rozšířil(a) obzory. Naučil(a) jsem se spoustu nových věcí: hospodařit s penězi, se svým volným časem, dodržovat pravidla, komunikovat s ostatními (i s děvčaty), učit se, žít s novými lidmi a tolerovat je. Vychovatel považuje tyto získané zkušenosti za ideální přípravu pro budoucí život žáků, řekl o tom: „*Klady domova, no po té stránce výchovné, tam se můžeme bavit o kladech domova mládeže. Určitě ten student vlastně vyběhne z domova, od maminky jo ... musí se o sebe začít starat trošku samostatně. To znamená, že se vychovává k samostatnosti už jenom tím, že tady je, že jo. Nejen to, že musejí dodržovat nějaké Vnitřní řády, jo.*“

Žáci se vyjadřovali také k tomu, zda měli s DM Zeyeroва nějakou špatnou zkušenost. Někteří uvedli, že takovou zkušenost zatím nemají a jiní se rozepsali. Vadí jim např.: že zde není klid na učení, jsou zde slabé zdi, přístup určitých osob, přísný režim, vycházky a večerky, krádež na pokoji a ztráta jídla z lednice, nerespektování soukromí, kontroly, neshody s některými vychovateli, malé porce jídla v jídelně, tresty za nedodržování pravidel, komise u pana ředitele, že se zde nedá být o víkendu, a že se topí na jaře a v létě.

Dále se žáci vyjadřovali k tomu, zda existuje v DM Zeyeroва něco, co jim vadí nebo co by změnili. Někteří ubytovaní žáci jsou spokojeni a neměnili by nic. Ostatní napsali: že by udělali jiný rozvod internetu (žák doporučil zavést kabely do zdi a do každého pokoje umístit zásuvku s připojením), zavedli by WiFi síť. Změnili by stravování (jídelníček, větší výběr, větší porce), sociální zařízení (koupelna a záchody na dvě skupiny je hodně, zřízení sociálního zařízení na pokojích), podmínky ke studiu, přístup vedení DM Zeyeroва k žákům, jednání některých lidí, vyměnili by okna (v zimě je na pokojích zima) a panelové cesty (výstavba asfaltových). Žákům dále vadí přísný režim, krátké vycházky, večerka, pravidla v DM Zeyeroва, málo soukromí, dohled, rozhlas, tvrdé postele a nošení příborů do jídelny.

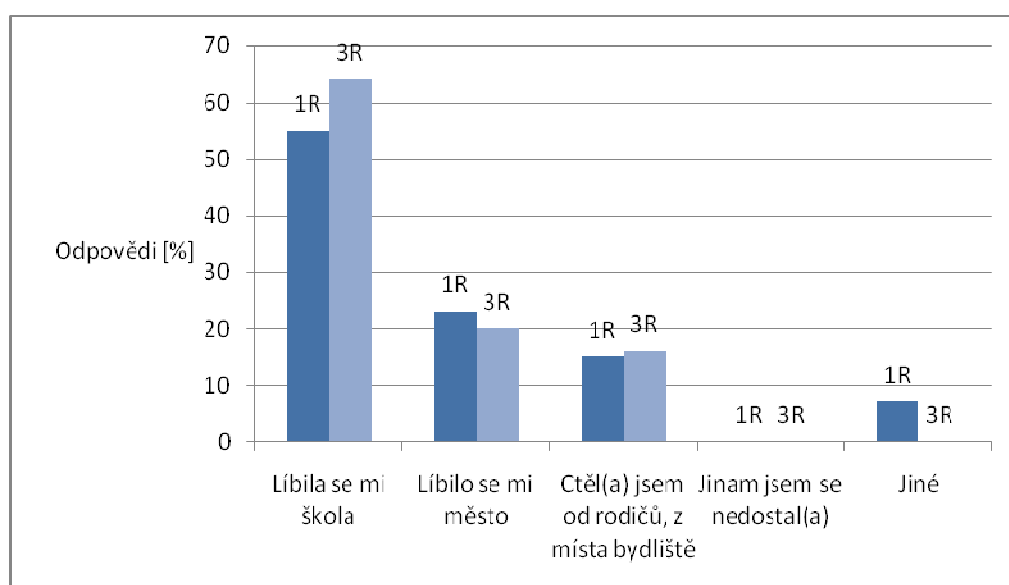
Některá přání žáků na změnu v Domově mládeže Zeyeroва jsou reálná a opodstatněná. Některým nejspíše nejde vyhovět. Například lepší rozvod internetu, počítače, kuchyň na chlapecké budově, nová okna, to vše jsou opodstatněné věci, které mají nějaký logický důvod. Ale některá přání např. bar, plazmová televize a pokoje pro páry jsou nadstandardní a nesplnitelná. Jsou i taková přání žáků, která znějí logicky, ale Domov mládeže Zeyeroва je nejspíše není schopen řešit. Patří mezi ně: více sprch, málo soukromí, sociální zařízení na pokoji. Pro tyto změny nejsou prostory v Domově mládeže Zeyeroва uzpůsobeny.

4.2 Výsledky a diskuze

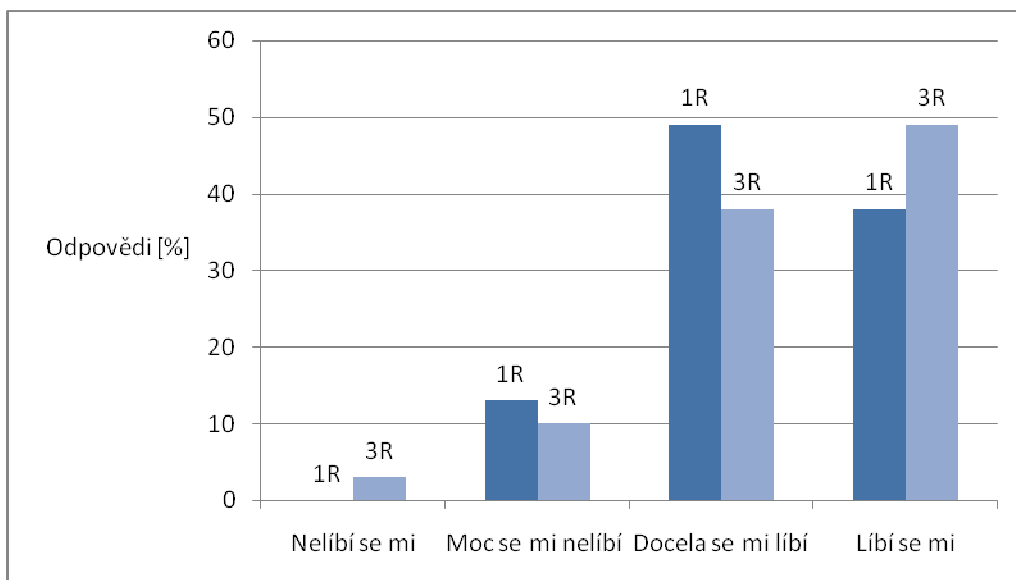
Provedeným výzkumem se nepotvrdila domněnka, že některé odpovědi budou u různých skupin jiné. Výpovědi všech čtyř skupin se od sebe nijak výrazně neodlišují. Na otázky odpovídala většina respondentů podobným způsobem. To znamená, že mezi chlapci a dívkami nebyla objevena velká rozdílnost. A ani různé věkové skupiny se ve svých odpovědích příliš neodlišovaly.

Rozhovor byl proveden pouze s jedním vychovatelem. Pro rozhovor s více vychovateli již nezbýval v práci prostor. Z výsledku výzkumu se dá usoudit, že vychovatel své žáky zřejmě dobře zná. S jeho výpověďmi se totiž shoduje většina odpovědí žáků.

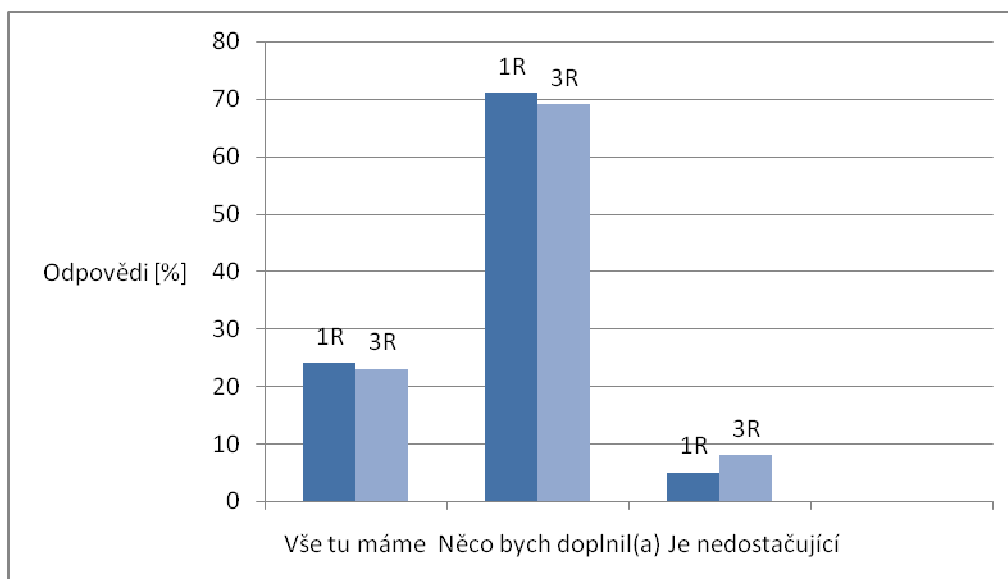
V další části jsou vyhodnoceny jednotlivé otázky dotazníku. V grafech jsou uvedeny odpovědi žáků prvních a třetích ročníků, které jsou pro lepší přehlednost barevně odlišeny. Pod grafem je vždy uvedeno znění dané otázky.

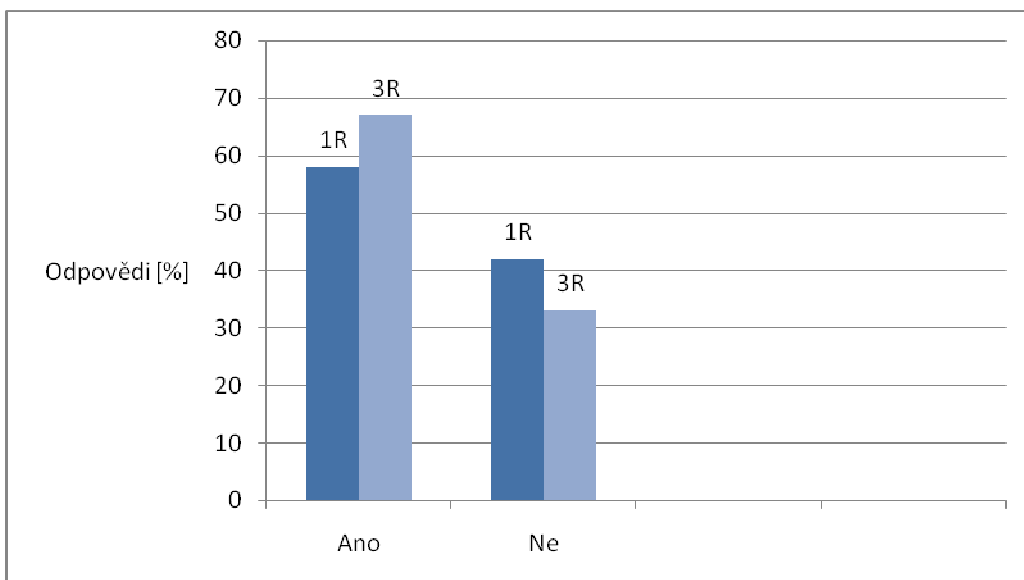
Graf 1: Odpovědi žáků na otázku: „Co Tě nejvíce ovlivnilo při výběru Tvé současné školy?“

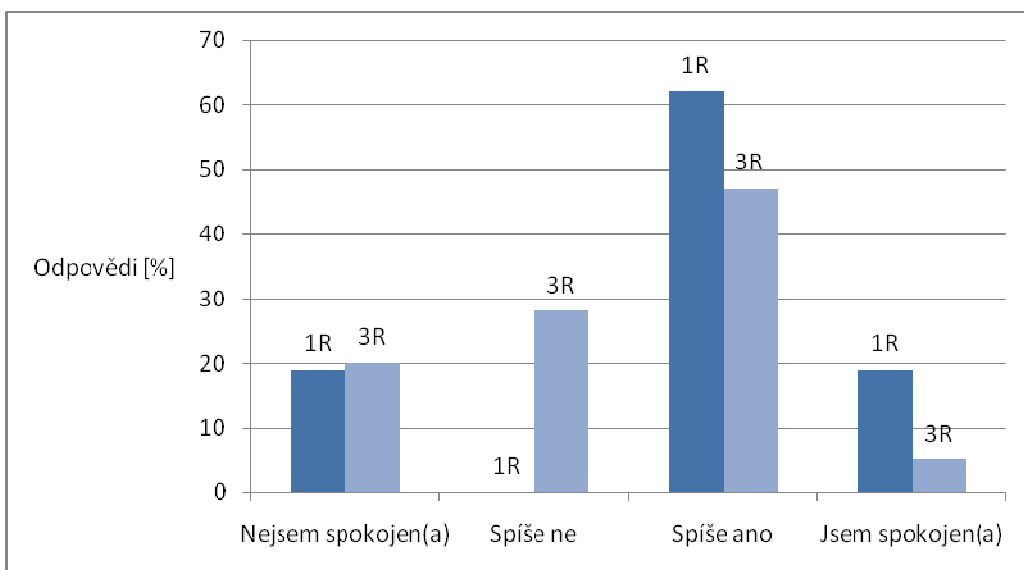
Graf 2: Odpovědi žáků na otázku: „Jak se Ti líbí okolí Domova mládeže Zeyerova?“

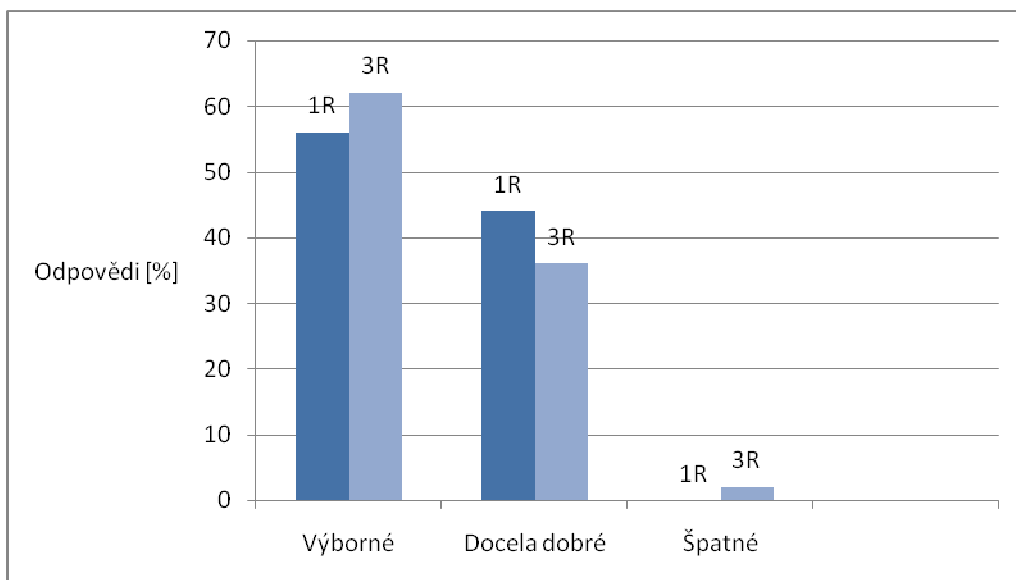
Graf 3: Odpovědi žáků na otázku: „Jak hodnotíš vybavenost Domova mládeže Zeyerova?“

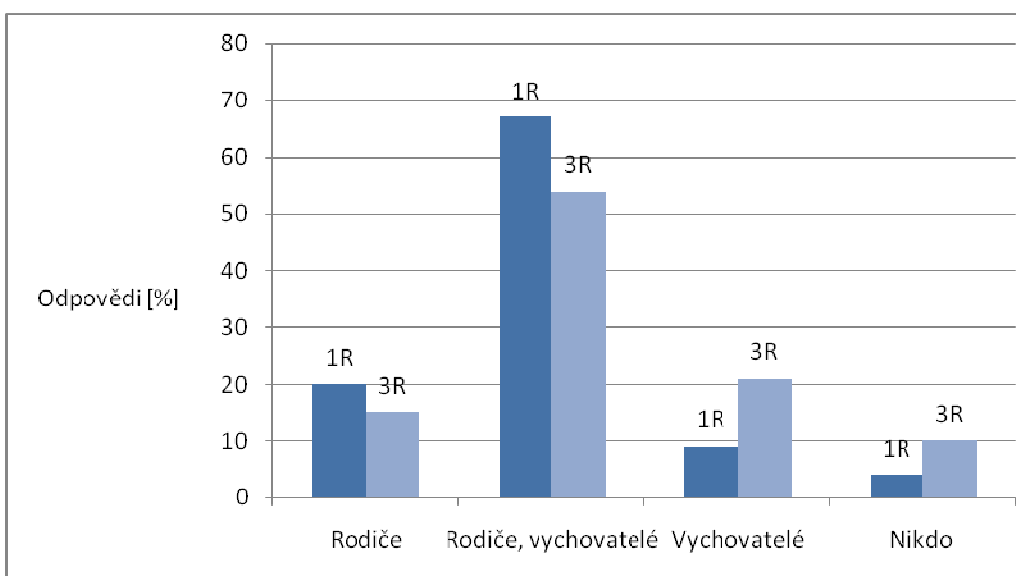
Graf 4: Odpovědi žáků na otázku: „Stravuješ se ve školní jídelně?“

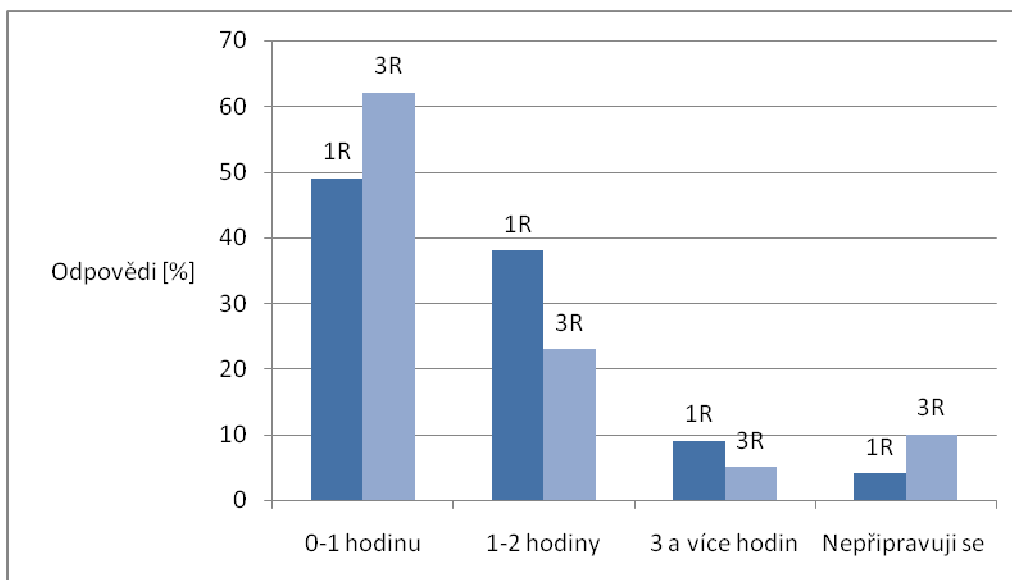
Graf 5: Odpovědi žáků na otázku: „Jsi se stravou ve školní jídelně spokojen(á)?“

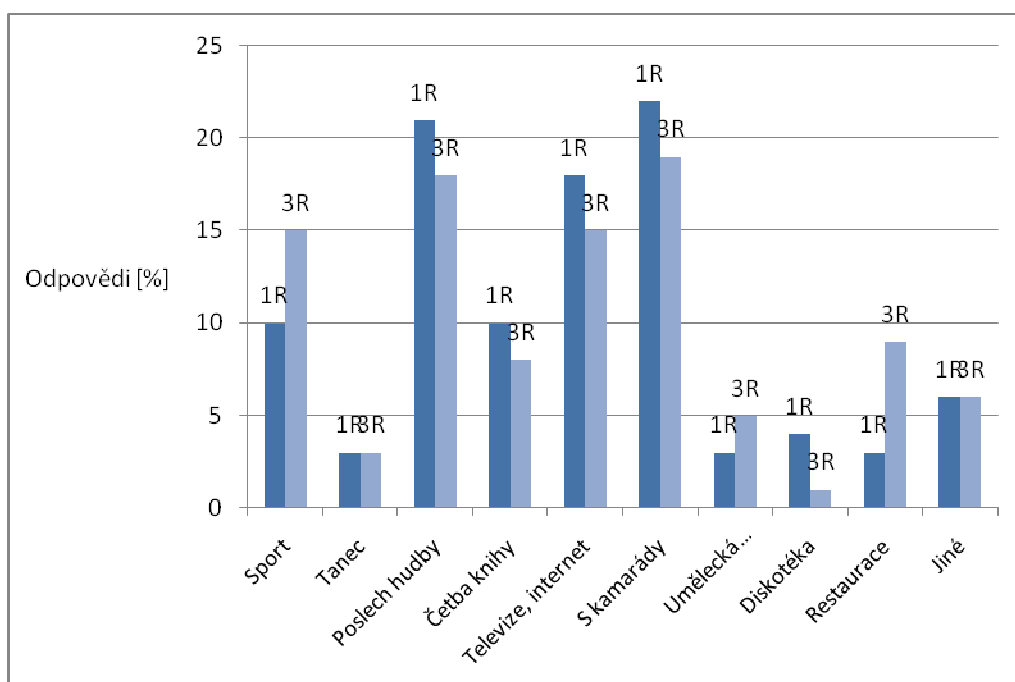
Graf 6: Odpovědi žáků na otázku: „Jaké máš vztahy s ostatními žáky v Domově mládeže Zeyerova?“

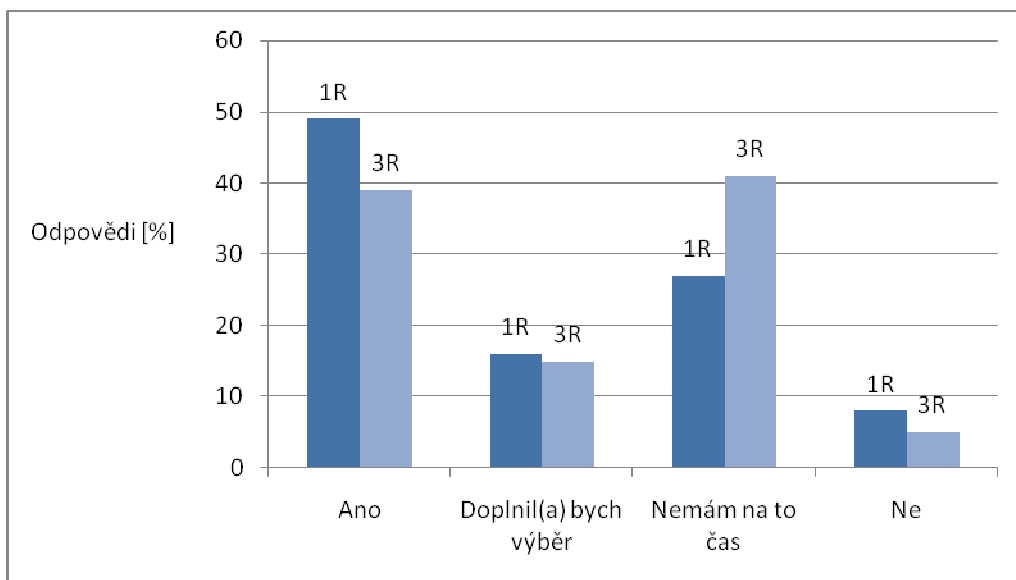
Graf 7: Odpovědi žáků na otázku: „Dohlíží někdo na Tvé studijní výsledky?“

Graf 8: Odpovědi žáků na otázku: „Kolik času denně strávíš přípravou do školy?“

Graf 9: Odpovědi žáků na otázku: „Jak trávíš svůj čas, když přijdeš ze školy?“

Graf 10: Odpovědi žáků na otázku: „Vyhovují Ti volnočasové aktivity, které Domov mládeže Zeyerova nabízí?“

U většiny otázek nejsou názory žáků prvních a třetích ročníků příliš rozdílné. Pouze u několika otázek se jejich výpovědi rozcházejí.

Například na okolí Domova mládeže Zeyerova nahlíží většina žáků pozitivně. Odpovědi se liší pouze v míře jejich spokojenosti. Žákům třetích ročníků se okolí Domova mládeže Zeyerova líbí. U žáků prvních ročníků převažuje názor, že se jim okolí Domova mládeže Zeyerova docela líbí.

U otázky, zda jsou žáci spokojeni s volnočasovými aktivitami v Domově mládeže Zeyerova, odpovídala převážná většina žáků prvních ročníků, že spokojeni jsou. U žáků třetích ročníků převažoval názor, že na tyto aktivity nemají čas.

Závěr

Ve své práci jsem se zabývala fungováním současných domovů mládeže. Cílem bylo zjistit, jak na svůj domov mládeže nahlíží ubytovaní žáci a jejich vychovatelé. Zdali je jejich pohled rozdílný nebo se shoduje. Jestli se vyskytují nějaké odlišnosti ve vnímání domova mládeže u žáků prvních a třetích ročníků středních škol, u dívek a u chlapců. Pro účely mého výzkumu jsem tedy zvolila konkrétní domov mládeže, a to Domov mládeže Zeyerova v Liberci.

Jednotlivým žákům byly rozděny dotazníky, s vychovatelem jsem vedla rozhovor. Z provedeného výzkumu je patrné, že Domov mládeže Zeyerova dobře plní všechny své funkce a je vhodným ubytovacím zařízením pro středoškolskou mládež. Většina respondentů odpovídala na otázky kladně a s ubytováním je spokojena, avšak i zde se našlo několik negativních názorů. Z rozhovoru s vychovatelem jsem usoudila, že názory většiny respondentů se s výpověďmi vychovatele shodují.

Podíváme-li se na porovnání odpovědí žáků prvních a třetích ročníků středních škol, můžeme konstatovat, že odpovědi mají podobné tendence. Roli v nich nehraje ani pohlaví žáků.

Velkou výhodou Domova mládeže Zeyerova tvoří jeho rozsáhlý areál a množství nabízených aktivit pro volný čas žáků. Volnočasové aktivity zároveň představují určitou prevenci vzniku sociálně patologických jevů. Dalším přínosem domovů mládeže, o kterém se dozvídáme z literárních pramenů je, že učí žáky a studenty samostatnosti, toleranci a komunikaci s jinými lidmi. Toto tvrzení žáci v dotaznících potvrdili.

Jelikož je má práce zaměřena pouze na jeden domov mládeže, bylo by zajímavé zjistit, zda jsou na tom ostatní domovy mládeže podobně či nikoliv. Tato myšlenka by se dala použít, jako vhodné téma pro jinou bakalářskou práci. Pomocí dalšího výzkumu by se mohly určit výhody a nedostatky některých domovů mládeže. Případně by se dalo zjistit, jak tyto nedostatky řešit nebo úplně odstranit a zjištěné výhody aplikovat i v ostatních domovech mládeže. Myslím, že domovy mládeže a jiná podobná zařízení hrají v současné době důležitou roli ve výchově mladých lidí a bylo by tedy vhodné, snažit se je zachovat i pro další generace.

Seznam použitých zdrojů

Seznam použité literatury a internetových zdrojů

ALÁČOVÁ, E. Miesto domova mládeže v systéme výchovy a vzdelávania. *Vychovávateľ SK*. 2001, 46, 3, s. 26-28.

Bílá kniha Evropské komise. Nový podnět pro Evropskou mládež. Praha : MŠMT, 2002, 95 s.

BRHELOVÁ, V. Súčasný problémy financovania domovov mládeže.. *Vychovávateľ SK* . 1994, 39, 3/4, s. 21.

Dm-Zeyerova [online]. 2010 [cit. 2010-04-19]. Dostupné z WWW: </www.dm-zeyerova.cz>.

Financování ubytování žáků středních škol v domovech mládeže (normativ podle počtu ubytovaných). Věstník MŠMT ČR CZ Roč. 50 ; č.8 (1994) ; s.5

CHRÁSKA, M. *Metody pedagogického výzkumu*. Praha : Grada Publishing, a.s., 2007. 265 s. ISBN 978-80-247-1369-4.

HORÁK, J. *Škola a hodnotová orientace dětí a mládeže*. Liberec : Echnická univerzita, 1997. 81 s s. ISBN 80-7083-257-6.

KDM: Penzionové pojetí [online]. Copyright © 2009 KDM., 20. března 2010 [cit. 2010-03-20]. Dostupné z WWW: <http://www.kdm.cz/ubytovani-studentek-penzion.php>.

KRAUS, B. *K současným problémům mládeže*. 1. vyd. Praha : Horizont, 1990. 93 s. ISBN 80-7012-027-4

KRAUS, B. *Sociální aspekty výchovy*. Hradec Králové : GAUDEAMUS, 199, 165 s., ISBN 80-7041-135-X.

- KRAUS, B. Životní problémy středoškolské mládeže na počátku 21. století. *Sociální analýza mládeže ve východočeském regionu*. Výzkumný záměr. Hradec Králové: Líp, 2002, s. 11-16.
- KRAUS, B., et al. *Středoškolská mládež a její svět na přelomu století*. Brno : Paido, 2006. 156 s. ISBN 80-7315-125-1.
- MAREŠ, P. *Nezaměstnanost jako sociální problém : Studijní texty. Učebnice pro obor sociální práce*. 3. vyd. Praha : SLON, 2002. 172 s. ISBN 80-85850-60-5.
- Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy České Republiky [online]. c 2006 MŠMT [cit. 2010-03-29]. Vyhláška č. 107/2005 Sb., o školním stravování - MŠMT ČR. Dostupné z WWW: <<http://www.msmt.cz/dokumenty/vyhlaska-c-107-2005-sb-1>>.
- Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy České Republiky [online]. c 2006 MŠMT [cit. 2010-03-29]. Vyhláška č. 108/2005 Sb. Dostupné z WWW: <<http://www.msmt.cz/dokumenty/vyhlaska-c-108-2005-sb-1>>.
- Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy České Republiky [online]. c 2006 MŠMT [cit. 2010-03-29]. Úplné znění školského zákona. Dostupné z WWW: <<http://www.msmt.cz/dokumenty/uplne-zneni-zakona-c-561-2004-sb>>.
- Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy České Republiky [online]. c 2006 MŠMT [cit. 2010-03-29]. Vyhláška č. 410/2005 Sb. Dostupné z WWW: <<http://www.msmt.cz/vzdelavani/vyhlaska-c-410-2005-sb-o-hygienickych-pozadavcich-na-prostory-a-provoz-zarizeni-a-provozoven-pro-vychovu-a-vzdelavani-deti-a-mladistvych>>.
- Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy České Republiky [online]. c 2006 MŠMT [cit. 2010-04-02]. Vyhláška č. 412/2006 Sb. Dostupné z WWW: <<http://www.msmt.cz/dokumenty/vyhlaska-c-412-2006-sb-kterou-se-meni-vyhlaska-c-317-2005-sb>>.

Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy České Republiky [online]. 25. 2. 2010 [cit. 2010-04-02]. Platné znění zákona o pedagogických pracovnících k 1. lednu 2010. Dostupné z WWW: <<http://www.msmt.cz/dokumenty/platne-zneni-zakona-o-pedagogickych-pracovnicich-k-1-lednu>>.

Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy České Republiky [online]. c 2006 MŠMT [cit. 2010-03-31]. >Strategie prevence rizikových projevů chování u dětí a mládeže. Dostupné z WWW: <<http://www.msmt.cz/socialni-programy/strategie-prevence-socialne-patologickych-jevu-u-deti-a>>.

Open Gate: život_v_open_gate [online]. Open Gate c 2005, 2010-03-20 [cit. 2010-03-20]. Dostupné z WWW<http://www.opengate.cz/cs/zivot_v_open_gate/koleje/index.shtml>.

ODM 2010 [online]. c 2010 [cit. 2010-04-16]. Dostupné z WWW: <<http://www.odm2010.cz/ubytovani.aspx>>.

OS ADMIN ČR [online]. c 2010 [cit. 2010-03-31]. Občanské sdružení. Dostupné z WWW: <<http://www.os-admin-cr.unas.cz/>>.

PRŮCHA, J. *Pedagogický výzkum. Uvedení do teorie a praxe*. Praha : Univerzita Karlova, 1995. 132 s. ISBN 80-7184-132-3.

PRŮCHA, J.; WALTEROVÁ, E.; MAREŠ, J. *Pedagogický slovník*. 4. Praha : Portál, 2003. 322s. ISBN 80-7178-772-8.

PŘADKA, M., et al. *Kapitoly z teorie výchovy mimo vyučování*. 1. vyd. Praha : Státní pedagogické nakladatelství , 1976. 230 s.

SAK, Petr. *Sociální vývoj mládeže*. Praha : SPN, 1985. 105 s.

SAK, P.; SAKOVÁ, K. *Mládež na křižovatce: sociologická analýza postavení mládeže ve společnosti a její úlohy v procesech evropeizace a informatizace*. 1. vyd. Praha : Svoboda Servis, 2004. 240 s. ISBN 80-86320-33-2.

- SKALKOVÁ, J. *Úvod do metodologie a metod pedagogického výzkumu*. 1. vyd. Praha : Státní pedagogické nakladatelství, 1985. 209 s.
- STAŇKOVÁ, V. *Kapitoly z teorie školní a mimoškolní výchovy*. 1. vyd. Praha : Pedagogické nakladatelství, 1984. 128 s.
- STAŇKOVÁ, V. *Výchova mimo vyučování v Domově mládeže*. 1. vyd. Praha : pedagogické nakladatelství, 1988. 114 s.
- State Library of Queensland - TimeWalks Ipswich - Grammar School* [online]. c 2009 [cit. 2010-04-16]. Dostupné z WWW: <http://www.slq.qld.gov.au/whats-on/exhibit/online/timewalks/other/ipswich/school?SQ_DESIGN_NAME=printer_friendly>.
- TALLER, I. *Čtení kratochvilné o starém Liberci*. Liberec : Kalendář Liberecka, 1996. 94 s.
- TECHNIK, S. *Liberecké domy hovoří III.*. Liberec : Liberecké tiskárny, 1995. 63 s.
- VIKTOROVÁ, I. Změny rodičovského vztahu ke škole a vzdělávání dětí. *Pedagogika*. 2004, Roč. 54, č. 4, s. s. 389-405.

Seznam obrázků

- Obr. 1: Dům mládeže Zeyerova v Liberci.
- Obr. 2: Koleje v Open Gate – Boarding School v Babicích.
- Obr. 3: Křesťanský domov mládeže u sv. Ludmily v Praze.
- Obr. 4: Grammar Schools.
- Obr. 5: Jubilejní chorobinec císaře Františka Josefa I.
- Obr. 6: Vstup do dívčí budovy.
- Obr. 7: Znak Domova mládeže Zeyerova.
- Obr. 8: Dívčí budova.
- Obr. 9: Chlapecká budova.
- Obr. 10: Pokoj žáků.
- Obr. 11: Společné sociální zařízení.
- Obr. 12: Společenská místnost.
- Obr. 13: Místnost s televizí.
- Obr. 14: Posilovna.
- Obr. 15: Diskotéka – MUSIC CLUB KOMAT.
- Obr. 16: Knihovna.
- Obr. 17: Nabídka volnočasových aktivit.

Seznam grafů

Graf 1: Odpovědi žáků na otázku: „Co Tě nejvíce ovlivnilo při výběru tvé současné školy?“

Graf 2: Odpovědi žáků na otázku: „Jak se Ti líbí okolí Domova mládeže Zeyerova?“

Graf 3: Odpovědi žáků na otázku: „Jak hodnotíš vybavenost Domova mládeže Zeyerova?“

Graf 4: Odpovědi žáků na otázku: „Stravuješ se ve školní jídelně?“

Graf 5: Odpovědi žáků na otázku: „Jsi se stravou v jídelně spokojen(á)?“

Graf 6: Odpovědi žáků na otázku: „Jaké máš vztahy s ostatními žáky v Domově mládeže Zeyerova“

Graf 7: Odpovědi žáků na otázku: „Dohlíží někdo Tvé studijní výsledky?“

Graf 8: Odpovědi žáků na otázku: „Kolik času denně strávíš přípravou do školy?“

Graf 9: Odpovědi žáků na otázku: „Jak trávíš svůj čas, když přijdeš ze školy?“

Graf 10: Odpovědi žáků na otázku: „Vyhovují Ti volnočasové aktivity, které Domov mládeže Zeyerova nabízí?“

Seznam příloh

Příloha I.: Schéma řízeného rozhovoru s vychovatelem Domova mládeže Zeyerova

Příloha II.: Dotazník na téma: Funkce domovů mládeže v současnosti

Příloha I.

Schéma řízeného rozhovoru s vychovatelem Domova mládeže Zeyerova

Cíl: Na základě výpovědi vychovatele zjistit, jak funguje současný domov mládeže. Jaké problémy řeší a jaké jsou jeho funkce.

Identifikace: vychovatel v Domově mládeže Zeyerova

Pohlaví: muž

Kvalifikace: Pedagogická fakulta

Délka výchovatelské praxe: 18 let

Datum, čas, délka rozhovoru: 17. 3. 2010, rozhovor trval hodinu a půl

Rozhovor byl veden v těchto oblastech:

A) Domovy mládeže dnes (funkce sociální, ochranná)

(označení dnešních domovů mládeže, jak nahlíží na umístění svého Domova mládeže, jak hodnotí materiální podmínky v Domově mládeže, Domov mládeže a finance, jak jsou zde žáci ubytováni, kde se stravují, co je největším plusem/ mínusem tohoto Domova mládeže, na co se tento Domov mládeže zaměřuje).

Otázky:

1. Setkal jste se již s jiným označením těchto školských zařízení, než je např. domov mládeže?
2. Vyhovuje Vám prostředí Domova mládeže Zeyerova a jeho umístění? Jsou s tím nějaké problémy?
3. Co se týká financí a materiálního zabezpečení, myslíte, že s nimi má Domov mládeže Zeyerova nějaký problém?
4. Kdybyste měl popsat nějaké klady nebo zápory tohoto Domova mládeže, jaké by to byly?

B) Spolupráce a vztahy v Domově mládeže Zeyerova (funkce emocionální)

(jaké jsou zde vztahy mezi vychovateli a žáky, mezi vychovateli navzájem; jaké problémy nejčastěji řeší; spolupracují s rodiči žáků, čeho se spolupráce týká; spolupracují se školami, které žák navštěvuje, jakým způsobem; co by si přáli na Domově mládeže změnit; povzbuzují děti, myslí si, že u nich děti nacházejí oporu)

Otázky:

1. Jaké jsou zde vztahy mezi vychovateli a žáky?
Jak byste charakterizoval vztahy mezi vychovateli navzájem?
2. Řešíte s rodiči problémy a studijní výsledky žáků?
3. Spolupracujete se školami, které žák navštěvuje? Jakým způsobem?
4. Jaké problémy žáků nejčastěji řešíte?
5. Co byste si přál na Domově mládeže Zeyerova změnit (čeho se snažíte dosáhnout)?
6. Myslíte si, že u vás děti nacházejí oporu? Jakým způsobem žáky motivujete?

C) Výchovně – vzdělávací proces v Domově mládeže Zeyerova

(jaké jsou zde podmínky pro přípravu na vyučování; jakým způsobem motivují žáky ke studiu; dohlíží na studijní výsledky žáků; mají studijní výsledky ve škole vliv na denní režim v Domově mládeže; co vše by zařadili pod pojem „vhodných podmínek ke studiu“; jaké výchovné metody používají)

Otázky:

1. Jak je v Domově mládeže Zeyerova zajištěna příprava žáků na výuku?
2. Kontrolujete studijní výsledky žáků?
3. Jaké výchovné metody používáte?
4. Mají studijní výsledky ve škole vliv na denní režim žáka v Domově mládeže Zeyerova?
5. Co vše byste zařadil pod pojem „vhodné podmínky pro studium“?

D) Volný čas (funkce zájmová, rekreační, sportovní, socializační, sebevýchova, samostatnost)

(jaké aktivity pro zdravý rozvoj žáka Domov mládeže nabízí; zabývají se prevencí vzniku problémového chování mládeže, jakým způsobem; jaké jsou zde podmínky pro sebevzdělání žáků; jak zde žáci tráví volný čas; co myslíte, že žákům vadí na tomto Domovu mládeže; na co si žáci stěžují)

Otázky:

1. Jak zde žáci tráví volný čas?
2. Jaké aktivity pro zdravý rozvoj žáka Domov mládeže Zeyerova nabízí?
3. Zabýváte se prevencí vzniku problémového chování mládeže? Jakým způsobem?
4. Na co si žáci v souvislosti s Domovem mládeže Zeyerova stěžují?

Příloha II.

Dotazník na téma: Funkce domovů mládeže v současnosti

Vážení studenti, chtěla bych vás poprosit o vyplnění tohoto dotazníku. Jsem studentkou TU v Liberci a píši bakalářskou práci, která se zabývá funkcí domovů mládeže. Dotazník je anonymní. Informace budou použity čistě k výzkumným účelům (pouze pro účely mé práce).

U otázky, kde není napsáno jinak, označte prosím pouze jednu odpověď. Vámi vybranou odpověď zakroužkujte.

Pohlaví: žena muž

Bydliště:

Škola, kterou studuji:

1. Co Tě nejvíce ovlivnilo při výběru tvé současné školy?

(můžeš označit více možností)

- a) Líbil se mi obor, který škola nabízela.
- b) Líbilo se mi město, kde se škola vyskytuje.
- c) Chtěl(a) jsem dál od svého současného bydliště, od rodičů.
- d) Jinam jsem se nedostal(a).
- e) Jiné, dopiš:

2. Jak se Ti líbí okolí Domova mládeže Zeyerova?

- a) Nelíbí se mi.
- b) Moc se mi nelíbí.
- c) Docela se mi líbí.
- d) Líbí se mi.

3. Jak hodnotíš vybavenost Domova mládeže Zeyerova?

- a) Myslím, že tu máme vše, co potřebujeme.
- b) Domov mládeže je docela dobře vybavený, ale něco bych ještě doplnil(a)
- c) Myslím, že vybavenost Domova mládeže je nedostačující.

4. Pokud Ti přijde vybavení nedostačující, napiš, co bys doplnil(a).

5. Stravuješ se v jídelně v Domově mládeže Zeyerova?

a) Ano.

b) Ne.

6. Pokud ano, jak jsi se stravou spokojen(á)?

a) Nejsem spokojen(á).

b) Spíše ne.

c) Spíše ano.

c) Jsem spokojen(á).

7. Popiš, co pro Tebe bylo při příchodu do Domova mládeže Zeyerova nejtěžší? Na co sis těžko zvykal(a).

8. Jaké máš vztahy s ostatními žáky v Domově mládeže Zeyerova?

a) Výborné.

b) Docela dobré.

c) Špatné.

9. Co Ti vadí na tomto Domově mládeže? Popř. co bys zde změnil(a)?

10. Dohlíží někdo na Tvé studijní výsledky (známky)?

- a) Ano, rodiče.
- b) Ano, rodiče a vychovatelé.
- c) Ano, vychovatelé.
- d) Ne, nikdo mě nekontroluje.

**11. Když dostaneš špatnou známku, má to nějaké následky?
(můžeš označit více možností)**

- a) Rodiče mi zakazují chodit ven.
- b) Dokud si známku neopravím, mám zakázané zájmové činnosti.
- c) Mám z toho špatné svědomí a snažím si známku opravit.
- d) V domově mládeže mi zkrátí vycházky.
- e) Jiné, napiš:

12. Máte v Domově mládeže Zeyeroва určenou studijní dobu?

- a) Ano, studijní dobu máme (napiš kdy a jak dlouho):
- b) Ne.

13. Kolik času denně strávíš přípravou do školy?

- a) 0-1 hodina.
- b) 1-2 hodiny.
- c) 3 a více hodin.
- d) Nepřipravuji se.

14. Jak trávíš svůj volný čas, když přijdeš ze školy?

(můžeš označit více možností)

a) Sportem.	f) S kamarády.
b) Tancem.	g) Uměleckou činností.
c) Poslechem hudby.	h) Návštěvou diskotéky.
d) Čtením knihy.	i) V restauračním zařízení.
e) Sledováním televize, internetem.	j) jiné, napiš:

15. Vyhovují Ti volnočasové aktivity, které Domov mládeže Zeyerova nabízí?

- a) Ano, vyhovují mi.
- b) Ano, vyhovují mi, ale je tu malý výběr.
- c) Nemám na to čas.
- d) Ne, nevyhovují mi.

**16. Obohatil Tě nějakým způsobem život v Domově mládeže Zeyerova?
(rozepiš se prosím)**

**17. Máš s Domovem mládeže Zeyerova i nějakou špatnou zkušenost?
(rozepiš se prosím)**

Závěrem bych vám chtěla poděkovat za vyplnění dotazníku.